Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.



DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO GDAŃSKIEGO

Rok II Sopot, dnia 30 kwietnia 1946 r. Nr 2

TREŚĆ

CZĘŚĆ URZĘDOWA

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

1

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 25 czerwca 1923 r.

zawierające regulamin dla kierowników publicznych szkół powszechnych.

Na zasadzie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. Ust. Rz. P. Nr 50, poz. 304), zarządzam, co następuje:

§ 1. Kierownik szkoły reprezentuje szkołę na zewnątrz, jest odpowiedzialny za prawidłowy bieg życia szkolnego, za kierunek wychowawczy i za wykonanie obowiązujących przepisów szkolnych.

Kierownik szkoły jest bezpośrednim zwierzchnikiem wszystkich osób, pracujących w szkole oraz doradcą grona nauczycielskiego.

§ 2. Czynności kierownika obejmują całokształt powierzonej mu szkoły w zakresie wychowania, nauczania (z wyjątkiem nauczania religii), administracji szkolnej i gospodarczej oraz higieny szkolnej.

§ 3. W szczególności do czynności kierownika należą:

1) czuwanie, by moralno-wychowawcza strona życia szkolnego była otoczona należytą opieką wszystkich czynników, działających na terenie szkoły;
2) przestrzeganie, by przepisany przez władze szkolne program był planowo wykonywany;
3) wizytowanie oddziałów w czasie lekcyj (bez prawa czynienia uwag w obecności dzieci) i na podstawie poczynionych tam spostrzeżeń odbywanie konferencyj z poszczególnymi nauczycielami lub z Radą Pedagogiczną szkoły;
4) kontrola prac piśmiennych uczniów;
5) kontrola dzienników lekcyjnych i wykazów uczęszczania dzieci oraz akt lub prac, powierzonych do prowadzenia poszczególnym nauczycielom;
6) przygotowanie projektu podziału oddziałów i przedmiotów nauki między personel nauczycielski szkoły i przedkładanie go Inspektorowi szkolnemu do zatwierdzenia; dokonywanie prowizorycznego podziału do czasu zatwierdzenia wniosków, przedłożonych w tej sprawie Inspektorowi szkolnemu;
7) rozdział między personel nauczycielski na podstawie opinii Rady Pedagogicznej obowiązków takich, jak: dyżury, zarządzanie biblioteką nauczycielską i uczniowską oraz pomocami naukowymi itd.;
8) przestrzeganie, by lekcje i wszelkie inne zajęcia, regulaminem szkolnym objęte, rozpoczynały się i kończyły punktualnie;
9) przyjmowanie dzieci do szkoły; w wypadkach koniecznej potrzeby w porozumieniu z właściwym nauczycielem, zwalnianie od nauki poszczególnych dzieci na czas do 7 dni;
10) zwoływanie posiedzeń Rady Pedagogicznej i konferencyj nauczycielskich i przewodniczenie na nich; składanie Inspektorowi szkolnemu sprawozdań z posiedzeń Rady Pedagogicznej;
11) zwoływanie konferencyj z rodzicami co najmniej 2 razy na półrocze;
12) w razach nagłych zwalnianie nauczycieli od zajęć na czas nie dłuższy od 3 dni z obowiązkiem zawiadomienia Inspektora szkolnego nie później, jak w dniu następnym po udzieleniu urlopu;
13) w razie choroby nauczyciela lub w innych nagłych wypadkach zarządzanie tymczasowych zastępstw;
14) podawanie do wiadomości personelu nauczycielskiego zarządzeń władz szkolnych o charakterze normatywnym; wprowadzanie w życie na terenie szkoły wszelkich zarządzeń władz szkolnych;
15) pilnowanie porządku i czystości w szkole oraz przestrzeganie obowiązujących przepisów higienicznych;
16) składanie Inspektorowi szkolnemu rocznych sprawozdań o stanie naukowym i wychowawczym szkoły;
17) bezpośrednia piecza i nadzór nad budynkiem i majątkiem szkolnym;
18) nadzór nad służbą szkolną;
19) układanie dla użytku odpowiednich organów projektu budżetu wydatków na potrzeby rzeczowe szkoły;
20) wydatkowanie przekazanych sum w granicach przyznanego budżetu i prowadzenie rachunków;
21) prowadzenie ksiąg inwentarzowych szkoły;
22) przesyłanie w drodze służbowej najpóźniej do dni trzech wszelkich pism nauczycieli szkoły do władz szkolnych po opatrzeniu ich swymi wnioskami;
23) podpisywanie korespondencji urzędowej w sprawach szkolnych oraz wszelkich dokumentów, wydawanych w imieniu szkoły;
24) prowadzenie kancelarii, prowadzenie księgi głównej (wzgl. księgi zapisów) i kroniki szkolnej;
25) prowadzenie wykazów nieobecności nauczycieli i zastępstw nieobecnych nauczycieli;
26) przechowywanie akt szkolnych, dzienników urzędowych, programów naukowych, pieczęci szkoły.

§ 4. Kierownik szkoły zobowiązany jest stale przebywać w szkole w czasie zajęć szkolnych.

§ 5. Na czas krótkotrwałej swej nieobecności w szkole kierownik szkoły powierza zastępstwo jednemu z nauczycieli.

§ 6. Z dniem wejścia w życie niniejszego regulaminu tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy, normujące zakres działania kierownika szkoły.

§ 7. Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 25 czerwca 1923 r. (L. 8447/I).

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) **Głąbiński**

2.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 25 czerwca 1923 r.

zawierające regulamin dla Rad Pedagogicznych publicznych szkół powszechnych.

Na zasadzie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. Ust. Rz. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Rada Pedagogiczna jest organem wewnętrznym szkoły, powołanym do rozważania, opracowywania i rozstrzygania w granicach kompetencji spraw wychowania, nauczania i administracji szkolnej.

§ 2. Do Rady Pedagogicznej wchodzą:

a) z głosem decydującym:

kierownik szkoły, wszyscy nauczyciele przedmiotów obowiązkowych oraz lekarz szkolny;

b) z głosem doradczym: nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych, opiekun główny szkoły, względnie przewodniczący Rady Szkolnej Miejscowej.

§ 3. Przewodniczącym Rady Pedagogicznej jest kierownik szkoły.

Przewodniczący Rady Pedagogicznej czuwa nad wykonaniem uchwał Rady Pedagogicznej i jest odpowiedzialny przed władzami szkolnymi za zgodność ich z obowiązującymi przepisami.

§ 4. Posiedzenia Rady Pedagogicznej bywają zwyczajne i nadzwyczajne.

a) Zwyczajne posiedzenia Rady Pedagogicznej odbywają się 5 razy do roku: raz na początku i raz w końcu roku szkolnego, a pozostałe 3 w terminach, odpowiednio dostosowanych do podziału roku szkolnego na okresy.

Porządek posiedzenia zwyczajnego obejmuje:

1) Zaznajomienie się z zarządzeniami władz szkolnych i omówienie sposobów wprowadzenia ich w życie;
2) sprawozdanie nauczycieli oddziałowych o frekwencji, zachowaniu i postępach uczniów ich oddziałów;
3) sprawozdanie kierownika ze stanu wychowania i nauczania w szkole;
4) omówienie środków, prowadzących do podniesienia poziomu wychowania i nauczania w całej szkole i poszczególnych oddziałach tudzież dalszego kształcenia się członków grona nauczycielskiego;
5) wolne wnioski członków Rady Pedagogicznej.

b) Nadzwyczajne posiedzenia Rady Pedagogicznej zwołuje kierownik szkoły:

a) na polecenie Inspektora szkolnego,
b) w miarę potrzeby, z właściwej inicjatywy,
c) na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej,
d) wreszcie na piśmienne umotywowanie życzenia 1/3 członków Rady Pedagogicznej w ciągu tygodnia.

§ 5. Kierownik szkoły, pomijając wypadki nagłe, przynajmniej na 3 dni przed posiedzeniem Rady Pedagogicznej podaje do wiadomości wszystkim członkom datę i porządek obrad za pośrednictwem książki zawiadomień, w której ci ostatni podpisem swoim stwierdzają, iż treść zawiadomienia jest im znana.

Członek Rady Pedagogicznej, życzący sobie wnieść jakąś sprawę na porządek dzienny najbliższego posiedzenia nadzwyczajnego zgłasza na piśmie odpowiedni wniosek na ręce kierownika. W razie nieumieszczenia przez kierownika sprawy tej na porządku dziennym posiedzenia, przysługuje wnioskodawcy prawo odwołania się do kolegium Rady Pedagogicznej; wniosek wchodzi na porządek obrad, o ile jedna trzecia członków obecnych oświadczy się za nim.

§ 6. Członek, nie mogący przybyć na posiedzenie Rady Pedagogicznej, przesyła kierownikowi szkoły umotywowane piśmienne o tym zawiadomienie; zawiadomienie to dołącza się do protokołu.

§ 7. Uchwały Rady Pedagogicznej zapadają zwyczajną większością głosów obecnych na posiedzeniu spośród posiadających prawo głosu decydującego; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Na życzenie większości R. P. może odbywać się głosowanie imienne.

§ 8. Kierownik szkoły ma prawo wstrzymać wykonanie uchwały Rady Pedagogicznej, obowiązany jest jednak w tym razie złożyć Inspektorowi Szkolnemu piśmienne, należycie umotywowane sprawozdanie przed upływem 3 dni od daty powzięcia przez Radę Pedagogiczną uchwały.

§ 9. Posiedzenia Rady Pedagogicznej są protokołowane w osobnej księdze; protokół zawiera imienną listę osób obecnych na posiedzeniu, co do osób nieobecnych zaś winno być wyraźnie zaznaczone, czy nieobecność ich jest usprawiedliwiona, czy nie. Rezultaty głosowań notuje się w protokole w postaci liczby głosów: za, przeciw i wstrzymujących się; w wypadku głosowania imiennego w protokole należy zamieścić nazwiska osób, głosujących za, lub przeciw, oraz wstrzymujących się od głosu.

Protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej powinien być podpisany przez członków Rady Pedagogicznej natychmiast po ukończeniu posiedzenia, jeżeli w czasie posiedzenia został zredagowany w formie ostatecznej; w razie przeciwnym, kierownik szkoły obiegowo przedstawi go do podpisu członkom Rady Pedagogicznej. Członek Rady Pedagogicznej, podpisując protokół, może obok swego podpisu zaznaczyć, iż ma zastrzeżenie co do treści protokołu, lub poszczególnych jego części, a na następnym posiedzeniu Rady Pedagogicznej ma prawo stawić wniosek co do zmiany lub uzupełnienia poprzedniego protokołu; jeżeli wniosek ten nie uzyska poparcia większości Rady Pedagogicznej, interesowany członek Rady Pedagogicznej może żądać zanotowania w protokole votum separatum.

Protokoły posiedzeń Rady Pedagogicznej prowadzi jeden z nauczycieli, wybrany na rok jeden przez Radę Pedagogiczną.

Odpis protokołu posiedzenia, po podpisaniu go przez członków Rady Pedagogicznej, kierownik szkoły przesyła Inspektorowi Szkolnemu przed upływem 7-u dni od dnia odbycia posiedzenia.

§ 10. Do Rady Pedagogicznej należy:

1) czuwanie nad podniesieniem poziomu wychowania i nauczania w szkole i oddziaływanie w tym kierunku Rady Pedagogicznej, jako całości, na poszczególnych jej członków, jako współpracowników szkolnych,
2) omawianie środków, zmierzających do utrzymania prawidłowego biegu życia szkolnego, jako to: punktualności, obowiązkowości, czystości itp.,
3) opracowywanie regulaminów organizacyj uczniowskich, sklepu uczniowskiego, samopomocy materialnej, samorządu, skautingu itp. i po zatwierdzeniu przez Inspektora Szkolnego, wprowadzenie ich w życie na terenie szkoły,
4) uchwalanie wniosków co do przenoszenia uczniów do innych szkół oraz co do skierowania dzieci anormalnych do szkół specjalnych, a w razie ich braku, co do zwalniania od obowiązku szkolnego,
5) omawianie i układanie planu wycieczek szkolnych,
6) organizowanie zajęć pozaszkolnych młodzieży,
7) współdziałanie z kierownikiem w sprawie urządzania uroczystości szkolnych,
8) współdziałanie z kierownikiem szkoły w sprawie zawiązania bliższego kontaktu między rodzicami dzieci szkolnych a szkołą,
9) omawianie sposobów wykonania programu poszczególnych przedmiotów, ze szczególnym uwzględnieniem rozkładu materiału naukowego, uchwalanie wniosków w sprawie programów poszczególnych przedmiotów i metod nauczania oraz omawianie środków wychowawczych,
10) wybór podręczników i pomocy naukowych spośród dozwolonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, oraz uchwalanie wniosków w sprawie zaopatrzenia szkoły w pomoce naukowe,
11) ustalanie terminów lekcyj metodycznych, wyznaczanie członków personelu do kolejnego prowadzenia lekcyj, oraz wybór wspólnie z kierownikiem tematów konferencyj metodyczno-dydaktycznych,
12) współpraca z kierownikiem przy układaniu tygodniowego planu lekcyjnego (podziału godzin),
13) wydawanie opinii o postępach i sprawowaniu uczniów poszczególnych oddziałów i całej szkoły; decydowanie na wniosek nauczyciela oddziałowego o promowaniu poszczególnych uczniów do klas następnych w ramach obowiązujących przepisów; kwalifikowanie do odpowiednich oddziałów uczniów nowowstępujących, przenoszenie w ciągu roku do oddziałów równoległych oraz decydowanie o wydaniu świadectw z ukończenia szkoły,
14) przedstawianie odpowiednim czynnikom za pośrednictwem Inspektoratu Szkolnego wybitniejszych uczniów do stypendiów dla dalszego kształcenia się,
15) omawianie sposobów wykonania zarządzeń władz szkolnych,

16) omawianie i uchwalanie wniosków co do wynikających z miejscowych warunków niezbędnych uzupełnień obowiązującego regulaminu szkolnego,

17) wypowiadanie opinii o wnioskach kierownika, dotyczących podziału między personel nauczycielski obowiązków takich, jak dyżury, zarządzanie biblioteką nauczycielską i uczniowską, pomocami naukowymi itd.

18) współdziałanie z kierownikiem w opracowywaniu sprawozdań, składanych Inspektorowi Szkolnemu o stanie naukowym i wychowawczym szkoły, tudzież sprawozdań statystycznych,

19) w razie przewidzianej dłuższej nad jeden miesiąc nieobecności nauczyciela, stawianie wniosków co do podziału pracy nieobecnego pomiędzy czynny personel szkoły, o ile nie zostanie wyznaczony przez władze zastępca,

20) wybór sekretarza Rady Pedagogicznej; wybór przedstawicieli Rady Pedagogicznej w wypadkach, przewidzianych obowiązującymi przepisami,

21) omawianie potrzeb gospodarczych szkoły w celu dostarczenia kierownikowi materiału do projektu budżetu wydatków na potrzeby rzeczowe szkoły,

22) powoływanie w razie potrzeby komisyj ze swego grona do wykonania pewnych zadań w ramach niniejszego regulaminu.

§ 11. Uchwały Rady Pedagogicznej w sprawie wewnętrznego regulaminu szkolnego, programu naukowego, podziału pracy nieobecnego nauczyciela pomiędzy czynny personel szkoły, doboru podręczników i pomocy naukowych, regulaminu organizacyj uczniowskich, przenoszenia uczniów do innych szkół oraz skierowania dzieci anormalnych do szkół specjalnych, względnie zwalniania ich od obowiązku szkolnego muszą uzyskać zatwierdzenie Inspektora Szkolnego, względnie właściwych władz szkolnych.

§ 12. Członkowie Rady Pedagogicznej są obowiązani do ścisłego zachowania tajemnicy urzędowej, co do wszystkich spraw na niej omawianych, które przewodniczący uznał za poufne.

§ 13. Z dniem wejścia w życie niniejszego regulaminu tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy, normujące skład i zakres działania Rad Pedagogicznych publicznych szkół powszechnych, względnie innych równorzędnych im organów szkolnych.

§ 14. Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 25 czerwca 1923 r.

(L. 6523/I)

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) Głąbiński

3.

USTAWA

z dnia 23 lutego 1939 r.
o zespoleniu samorządu szkolnego z samorządem terytorialnym. (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 93)

Art. 1.

(1) Powołuje się specjalne organy samorządu terytorialnego: komisje oświatowe oraz komitety szkolne dla współdziałania z władzami szkolnymi dla wypełnienia zadań w zakresie realizacji powszechnego nauczania i dokształcania, zakładania, utrzymywania i budowy publicznych szkół powszechnych i dokształcających oraz dla wykonywania innych prac, podejmowanych przez samorząd terytorialny w dziedzinie oświaty i kultury.

(2) Znosi się dotychczasowe organy samorządu szkolnego; zakres ich działania przechodzi na komitety szkolne i na właściwe organy samorządu terytorialnego w granicach określonych w ustawie niniejszej.

Art. 2.

Komisja oświatowa gminy wiejskiej lub miejskiej:

1) stawia wnioski do budżetów i opiniuje preliminarze budżetowe poszczególnych publicznych szkół powszechnych i dokształcających i preliminarz budżetu gminy na cele szkolnictwa, oświaty i kultury oraz czuwa nad zużytkowaniem sum, przeznaczonych w budżecie gminy na te cele;

2) opiniuje wszelkie sprawy szkolne i oświatowo-kulturalne, mające być przedmiotem uchwał organów ustrojowych gminy;

3) stawia i opiniuje wnioski, dotyczące niesienia przez gminy pomocy organizacjom i instytucjom oświatowym w zakresie spraw, przewidzianych w pkt. 6) i 7);

4) bada potrzeby publicznych szkół powszechnych i dokształcających oraz oświaty pozaszkolnej i przygotowuje w tym zakresie wnioski do właściwych władz szkolnych;

5) wypowiada opinię o projektach zmian sieci publicznych szkół powszechnych i wniosków dotyczących zakładania szkół dokształcających oraz może występować do władz szkolnych z wnioskami w tych sprawach;

6) inicjuje powstawanie i współdziała w organizacji i prowadzeniu utrzymywanych przez samorząd terytorialny szkół oraz instytucyj oświatowych, wychowawczych i zdrowotnych jak: przedszkola, bursy szkolne, biblioteki, ośrodki kultury wiejskiej, świetlice oświatowe, osiedla i poradnie szkolne, boiska i urządzenia sportowe itp.;

7) inicjuje i współdziała w organizacji i prowadzeniu prac w zakresie oświaty pozaszkolnej;

8) inicjuje i współdziała w organizacji dla szkół publicznych opieki nad zdrowiem uczniów oraz zapewnieniu odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych pomieszczeń, terenów szkolnych itp.;

9) inicjuje i współdziała w organizacji pomocy materialnej dla niezamożnych uczniów celem dalszego kształcenia;

10) współdziała z komitetami szkolnymi;

11) współdziała w budowie publicznych szkół powszechnych oraz podejmuje inicjatywę w tym zakresie;

12) załatwia inne sprawy, powierzone jej przez osobne przepisy i właściwe organy gminy.

Art. 3.

(1) W skład komisji oświatowej gminy wiejskiej lub miejskiej wchodzą jako członkowie:

1) przełożony gminy, jako przewodniczący komisji;

2) trzech członków, wybranych przez radę gminy spośród lub spoza jej grona;

3) dwóch nauczycieli publicznych szkół powszechnych, delegowanych przez Inspektora Szkolnego;

4) dyrektor lub kierownik szkoły średniej ogólnokształcącej, zawodowej lub dokształcającej, delegowany przez Kuratora Okręgu Szkolnego, jeżeli szkoła taka na obszarze gminy istnieje;

5) inne osoby, powołane przez Komisję, nie więcej jednak, niż dwie.

(2) Komisja wybiera ze swego grona sekretarza.

(3) Poza tym w posiedzeniach komisji oświatowej gminnej mogą brać udział inspektor szkolny lub jego zastępca oraz delegat komisji oświatowej powiatowej z prawem zabierania głosu poza koleją mówców, prócz tego na zaproszenie przewodniczącego komisji przedstawiciele prawnie uznanych wyznań, lekarze szkolni, kierownicy szkół, przewodniczący komitetów szkolnych i inne osoby; wymienione w ustępie niniejszym osoby mają prawo głosu doradczego.

Art. 4.

Komisja oświatowa gminy wiejskiej lub miejskiej w miastach niewydzielonych z powiatowych związków samorzą-

dowych może być rozwiązana przez wydział powiatowy z własnej inicjatywy w porozumieniu z inspektorem szkolnym lub na jego wniosek z powodu: bezczynności, przekroczenia właściwości, naruszenia przepisów lub innego działania na szkodę interesu publicznego. W decyzji o rozwiązaniu komisji należy jednocześnie wskazać termin powołania nowej komisji. Do czasu powołania nowej komisji czynności jej sprawuje przewodniczący wespół z sekretarzem komisji oraz nauczycielem wskazanym przez inspektora szkolnego.

Art. 5.

(1) Przewodniczący komisji oświatowej lub wyznaczony przez nią członek referuje na posiedzeniach rady gminnej (miejskiej) sprawy szkolne i oświatowe.

(2) Na posiedzenia rady gminnej (miejskiej), na których mają być rozstrzygane sprawy szkolne i oświatowe, powinien być zaproszony inspektor szkolny, mający prawo brać w nich udział z głosem doradczym bezpośrednio lub przez swego przedstawiciela.

Art. 6.

Komisja oświatowa powiatowa:

1) stawia wniosek do budżetu i opiniuje preliminarze budżetowe powiatowego związku samorządowego w działach oświaty i kultury oraz opiniuje w tychże działach budżetu gmin wiejskich i miast niewydzielonych z powiatowych związków komunalnych;
2) opiniuje wszelkie sprawy szkolne i oświatowo-kulturalne, mające być przedmiotem uchwał organów ustrojowych związku powiatowego;
3) stawia i opiniuje wnioski, dotyczące niesienia przez związki powiatowe pomocy organizacjom i instytucjom oświatowym i wychowawczym w zakresie spraw, przewidzianych w pkt. 6) i 7);
4) inicjuje i współdziała w organizacji pomocy materialnej dla niezamożnej młodzieży celem dalszego kształcenia;
5) bada i opiniuje potrzeby szkolnictwa powszechnego i dokształcającego oraz oświaty pozaszkolnej i przygotowuje w tym zakresie wnioski do właściwych władz szkolnych;
6) inicjuje powstawanie i współdziała w organizacji i prowadzeniu utrzymywanych przez samorząd terytorialny szkół oraz instytucyj oświatowych, wychowawczych i zdrowotnych jak przedszkola, bursy szkolne, biblioteki, świetlice oświatowe, ośrodki kultury wiejskiej, osiedla i poradnie szkolne, boiska sportowe itp.;
7) inicjuje i współdziała w organizacji i prowadzeniu prac w zakresie oświaty pozaszkolnej;
8) współdziała w akcji budowy szkół i mieszkań dla nauczycieli;
9) współdziała z organami gminnymi w zakresie zapewnienia szkołom publicznym odpowiednich warunków higieniczno - sanitarnych oraz opieki nad zdrowiem uczniów;
10) czuwa nad działalnością komisyj oświatowych gmin wiejskich i miast niewydzielonych z powiatowych związków samorządowych;
11) załatwia inne sprawy, powierzone jej przez osobne przepisy i organy ustrojowe powiatowego związku samorządowego.

Art. 7.

(1) W skład komisji oświatowej powiatowej wchodzą jako członkowie:

1) przewodniczący wydziału powiatowego, jako przewodniczący komisji;
2) trzech członków, wybranych przez radę powiatową spośród lub spoza jej grona;
3) dwóch nauczycieli publicznych szkół powszechnych, delegowanych przez inspektora szkolnego;
4) dyrektor lub kierownik szkoły średniej ogólnokształcącej, zawodowej lub dokształcającej, delegowany przez Kuratora Okręgu Szkolnego;
5) osoby, powołane przez komisję, nie więcej jednak jak dwie;

(2) Komisja wybiera ze swego grona sekretarza.

(3) Poza tym w posiedzeniach komisji oświatowej powiatowej biorą udział z urzędu: inspektor szkolny lub jego zastępca z prawem zabierania głosu poza koleją mówców; inspektor oświaty pozaszkolnej, prócz tego na zaproszenie przewodniczącego komisji, przedstawiciele prawnie uznanych wyznań, lekarze szkolni, lekarz powiatowy, architekt powiatowy, przewodniczący komisyj oświatowych gminnych i inne osoby; wymienione w ustępie niniejszym osoby — mają prawo głosu doradczego.

Art. 8.

Na posiedzenia rady powiatowej, wydziału powiatowego i rady miejskiej w miastach wydzielonych z powiatowych związków samorządowych podczas rozpatrywania i rozstrzygania spraw oświaty i kultury powinien być zapraszany inspektor szkolny, który ma prawo zabierania głosu i składania oświadczeń poza koleją mówców.

Art. 9.

Komisja oświatowa powiatowa oraz komisja oświatowa miejska w miastach wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, może być rozwiązana przez wojewodę przy współudziale wydziału wojewódzkiego (izby wojewódzkiej) z głosem stanowczym w porozumieniu z Kuratorem Okręgu Szkolnego z powodu: bezczynności, przekroczenia właściwości, naruszenia przepisów lub innego działania na szkodę interesu publicznego. W decyzji o rozwiązaniu komisji należy wskazać jednocześnie termin powołania nowej komisji. Do czasu powołania nowej komisji czynności jej sprawuje przewodniczący wespół z sekretarzem i delegatem inspektora szkolnego.

Art. 10.

Członkami komisyj oświatowych mogą być tylko osoby, którym służy prawo wybierania do organów ustrojowych związków samorządowych.

Art. 11.

(1) Kadencja komisyj oświatowych jest związana z kadencją organów ustrojowych samorządu terytorialnego.

(2) Członkowie ustępujący wskutek upływu kadencji, pełnią swe czynności do czasu ukonstytuowania się komisji w nowym składzie.

Art. 12.

(1) Do dochodzenia i karania wykroczeń przeciwko przepisom o obowiązku szkolnym powołane są zarządy gminne (miejskie).

(2) Zarząd gminy (miejski) wydaje orzeczenia i nakazy karne w trybie, określonym w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365), przy czym służą mu w tym zakresie uprawnienia powiatowych władz administracji ogólnej.

(3) Egzekucje grzywien, nałożonych za wykroczenie przeciwko przepisom o obowiązku szkolnym, przeprowadza zarząd gminy (miejski) w trybie określonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 342). Wpływy z grzywien stanowią dochód budżetu gminy (miasta).

Art. 13.

Przy każdej publicznej szkole powszechnej oraz dokształcającej tworzy się komitet szkolny. Skład, zakres działania i organizację komitetów szkolnych określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a w stosunku do szkół dokształcających zawodowych — także z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 14.

Wykazy dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu, prowadzą zarządy gminne (miejskie) w sposób ustalony przepisami o obowiązku szkolnym.

Art. 15.

Do organów specjalnych, powołanych ustawą niniejszą, stosuje się przepisy o nadzorze, zawarte w ustawie z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294) — jeśli ustawa niniejsza inaczej nie stanowi.

Art. 16.

(1) Kompetencje dotychczasowych organów samorządu szkolnego, niewymienione w ustawie niniejszej, będą przekazane rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych organom ustrojowym samorządu terytorialnego, władzom szkolnym lub władzom administracji ogólnej.

(2) Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ustali szczegółowe terminy i sposób wprowadzenia w życie ustawy niniejszej.

Art. 17.

Na wnioski zarządów miast Krakowa, Lwowa, Łodzi, Poznania, Warszawy i Wilna, oparte na udziałach organów stanowiących, Ministrowie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Spraw Wewnętrznych mogą wspólnymi rozporządzeniami ustanowić dla tych miast odmienną organizację specjalnych organów samorządu terytorialnego do spraw oświaty i kultury.

Art. 18.

Ustawa niniejsza nie obowiązuje na obszarze województwa śląskiego.

Art. 19.

Z dniem wprowadzenia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy w sprawach w niej unormowanych.

Art. 20.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 21.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1939 roku.

Prezydent Rzeczypospolitej:
I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów:
Sławoj Składkowski

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski

4.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Ministerstwo Oświaty

Nr I P-9665-45N

Warszawa, dnia 29 grudnia 1945 r.

W związku z niejednolitym załatwianiem przez władze szkolne i akademickie spraw osobowych urzędników i niższych funkcjonariuszów Ministerstwo Oświaty przypomina, że rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 24 lutego 1939 r. (BP-17189-38) o uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i niższych funkcjonariuszów, zatrudnionych w administracji szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 28) obowiązuje nadal, wobec czego należy ściśle przestrzegać zawartych w nim postanowień.

Jednocześnie Ministerstwo oznajmia, że ogólne wytyczne administracji personalnej, o których mowa w § 6 powołanego rozporządzenia, zostały ustalone w okólniku Nr 29 z dnia 8. VI. 1945 r. Prezesa Rady Ministrów, podanego do wiadomości i stosowania pismem Ministerstwa z dnia 12. VII. 1945 r. I P - 1428 - 45 N.

Odpis cytowanego rozporządzenia z dnia 24. II. 1939 r. załącza się.

Dyrektor Departamentu
E. Kuroczko

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 24 lutego 1939 r. (BP-17189-38)
o uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i funkcjonariuszów niższych, zatrudnionych w administracji szkolnej.

Na podstawie art. 119 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) wraz z późniejszymi zmianami, oraz art. 26 ustęp 4 i art. 109 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr 20 z 1934 r., poz. 160) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przekazuje się Kuratorowi Okręgu Szkolnego, rektorowi Państwowej Szkoły Akademickiej:

1) mianowanie na stanowiska służbowe II i III kategorii oraz na posady funkcjonariuszów niższych, o ile mianowanie nie zawiera awansu do wyższej grupy uposażenia;

2) dopuszczenie do służby przygotowawczej i do egzaminu praktycznego kandydatów na stanowiska służbowe II i III kategorii, przedłużanie lub skracanie w wyjątkowych przypadkach służby przygotowawczej na te stanowiska, zwalnianie od obowiązku odbycia służby przygotowawczej urzędników mianowanych do odwołania i pracowników kontraktowych, zajmujących stanowiska II i III kategorii;

3) przenoszenie podległych funkcjonariuszów państwowych na inne miejsca służbowe w ramach przydzielonych etatów — z wyłączeniem urzędników, zajmujących stanowiska I kategorii;

4) rozwiązywanie stosunku służbowego na podstawie art. 62, 63 i 113 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej z urzędnikami II i III kategorii, mianowanymi do odwołania i funkcjonariuszami niższymi, mianowanymi do odwołania oraz z praktykantami na stanowiska urzędnicze II i III kategorii;

5) zwalnianie ze służby na podstawie art. 65a ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej urzędników II i III kategorii;

6) przyjmowanie zgłoszeń o wystąpieniu ze służby urzędników II i III kategorii, praktykantów na stanowiska urzędnicze II i III kategorii oraz funkcjonariuszów niższych;

7) wydalanie ze służby na podstawie art. 65, 71, 77 pkt. 5 oraz art. 89 i 114 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej urzędników II i III kategorii oraz funkcjonariuszów niższych;

8) przenoszenie w stan spoczynku urzędników II i III kategorii oraz funkcjonariuszów niższych — oprócz przenoszenia w stan spoczynku po upływie stanu nieczynnego;

9) udzielanie zezwoleń na przyjęcie płatnego zajęcia ubocznego podległym funkcjonariuszom z wyłączeniem urzędników, zajmujących stanowiska I kategorii;

10) udzielanie podległym funkcjonariuszom w tej liczbie i inspektorom urlopów:
a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — płatnych do 6 miesięcy, bezpłatnych do 12 miesięcy,
b) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych — płatnych do 2 miesięcy, bezpłatnych do 12 miesięcy
c) wypoczynkowych — w granicach postanowień art. 36

ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej.

§ 2. Nieaktualny.

§ 3. Postanowienia § 1 pkt. 1, 3, 4, 5, 8 nie dotyczą urzędników II i III kategorii, zajmujących stanowiska kierownicze.

§ 4. Przekazuje się Inspektorowi Szkolnemu udzielanie podległym funkcjonariuszom urlopów:
a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — płatnych do 2 miesięcy,
b) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych — płatnych do 14 dni,
c) wypoczynkowych — w granicach postanowień art. 36 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej.

§ 5. Do wymiaru urlopów, udzielanych w granicach § 1 pkt. 10 wliczać należy czas trwania urlopów, udzielanych dla tych samych celów na podstawie § 4.

§ 6. Z uprawnień przekazanych niniejszym rozporządzeniem można korzystać jedynie z uwzględnieniem ogólnych wytycznych administracji personalnej, ustalonych przez Prezydium Rady Ministrów i Ministerstwo W. R. i O. P.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1939 r.

Z dniem tym traci swą moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 marca 1938 r. o uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i funkcjonariuszów niższych, zatrudnionych w administracji szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 61), oraz wszystkie inne rozporządzenia, zarządzenia, okólniki i instrukcje w sprawach uregulowanych niniejszym zarządzeniem.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) **W. Świętosławski**

5.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 1 października 1945 r. (Nr II KN. — 1607/45 N)

w sprawie instrukcji o wizytacji zakładów kształcenia nauczycieli przez okręgowych wizytatorów szkół.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przy wizytowaniu zakładów kształcenia nauczycieli wizytatorowie okręgowi winni przestrzegać wskazań i postanowień, zawartych w „Instrukcji" w sprawie wizytacyj szkół średnich ogólnokształcących przez wizytatorów szkół", wprowadzonej rozporządzeniem Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12 października 1935 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 178) z następującymi uzupełnieniami.

Do obowiązków wizytatorów należy nadto: a) przegląd dzienników lekcyjnych, celem zbadania celowości rozkładu materiału naukowego, wyczerpania materiału, przeznaczonego na poszczególne okresy i stwierdzenia stanu frekwencji uczniów, b) przegląd wypracowań piśmiennych uczniów.

Wizytator winien zbadać stan i celowość istnienia podbudowy zakładu kształcenia nauczycieli oraz szkoły ćwiczeń, plan i organizację praktyki pedagogicznej oraz jej wyniki.

Winien zbadać gospodarkę internatu, celowość wydatkowania kwot budżetowych oraz kierunek wychowawczy, panujący w internacie.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w sprawach, objętych niniejszym rozporządzeniem.

Minister Oświaty:
(—) **Cz. Wycech**

6.

OKÓLNIK Nr 62

z dnia 25 października 1945 r. (II — NP — 2008/45 N)

w sprawie organizacji ośrodków dydaktyczno-metodycznych, przy instytucjach, muzeach, zakładach naukowych i ogniskach metodycznych.

W związku z odbudową szkolnictwa i zaspakajaniem potrzeb powstałych na tym odcinku, Ministerstwo Oświaty zaleca przystąpić do uruchomienia ośrodków dydaktyczno-metodycznych dla szkół wszelkich typów i stopni, podległych kuratorium. W zasadzie ośrodki takie powinny być organizowane w większych miastach, gdzie są większe skupiska szkół i zakładów naukowych oraz fachowcy-nauczyciele z różnych dziedzin wiedzy. Charakter tych ośrodków winien być pokazowo-użytkowy, tzn. winien spełniać rolę nie tylko ośrodka wskazującego, jak musi być urządzona pracownia danego przedmiotu, lecz jak należy w niej uczyć, ażeby osiągać coraz lepsze wyniki. Z drugiej strony ośrodek taki mógłby stanowić punkt badawczo-naukowy, gdzie wszelkie zagadnienia dydaktyczno-metodyczne można by w sposób doświadczalny rozwiązywać, np. koncepcje nowych pomocy naukowych.

Do czasu zaopatrzenia i wyposażenia wszystkich pracowni szkolnych w sprzęt i pomoce naukowe, ośrodki takie mogłyby spełniać rolę pracowni centralnych dla pewnej ilości pobliskich szkół. Nadto służyłyby Ogniskom metodycznym w rozwiązywaniu ich zasadniczych problemów. (Konferencje rejonowe, lekcje pokazowe, kursy dokształcające dla nauczycieli itp.).

Ośrodek dydaktyczno-metodyczny powinien skupiać wszelkie rodzaje pracowni nie tylko dla szkół ogólno-kształcących, lecz i zawodowych (przedszkola — szkoły powszechne — średnie — zawodowe niższe i średnie).

Wylania się tu problem współpracy nauczycieli szkół wszelkich typów, toteż Kuratoria zechcą dołożyć starań, by ta współpraca została zapoczątkowana i kontynuowana.

Sposób rozlokowania poszczególnych pracowni zależy od miejscowych warunków, zasadniczo w lokalach szkolnych, chociaż nie jest wykluczone organizowanie pracowni i w innych pomieszczeniach przy muzeach, instytutach i wyższych zakładach naukowych, zakładach specjalnych, fabrykach przemysłowych, spółdzielniach, zakładach użyteczności publicznej itp. Należy do akcji tworzenia tego rodzaju ośrodków wciągnąć jak najliczniej przedstawicieli związków zawodowych (strona realizacyjna), organizacji społecznych, władz komunalnych i administracyjnych itp., aby otworzyć poczynaniom jak najszerszą podstawę realizacyjną.

Dla racjonalnego rozwiązania strony organizacyjnej należy powołać Komisję Organizacyjne, które opracują zagadnienie samej organizacji (ilość etatów pracowników naukowych i personelu pomocniczego, typy pracowni — rozmieszczenie — program nauki — lub zadania, jakie ośrodki mają spełnić — preliminarze wydatków — personel — kierownictwo) oraz strony technicznej i finansowej.

Konkretnie opracowane plany organizacyjne i wnioski o kredyty należy przesyłać jak najrychlej do Ministerstwa Oświaty — Departament II i III.

Ministerstwo oczekuje, że zainicjowana akcja, ze względu na swoje doniosłe znaczenie dla spraw nauczania i wychowania, znajdzie należyty oddźwięk w szeregach nauczycielstwa.

Za Dyrektora Departamentu
(—) **J. Dryjański**
Naczelnik Wydziału

7.

OKÓLNIK Nr 63

z dnia 9 listopada 1945 r. (Nr II KN — 2334/45 N)

o umieszczaniu ogłoszeń w prasie

Okólnikiem Nr 47 Prezes Rady Ministrów zarządził, co następuje:

1. Wszelkie ogłoszenia i reklamy urzędów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych, jak również instytucji, pozostających pod zarządem państwowym (ogłoszenia o przetargach, ogłoszenia o likwidacjach, obwieszczenia skarbowe i sądowe, reklamy wyrobów przemysłowych), podlegające ogłoszeniu w prasie, należy kierować wyłącznie za pośrednictwem Biura Ogłoszeń PAP. „Polpress".

2. Zlecenia ogłoszeniowe do wszystkich wydawnictw codziennych i periodycznych w kraju i za granicą kierować należy bezpośrednio do Biura Ogłoszeń PAP. „Polpress", mieszczącego się w Warszawie, ul. Pierackiego 11, lub do referatów Biura Ogłoszeń PAP. („Polpress" w Łodzi, ul. Piotrkowska 133, w Krakowie, Rynek Kleparski 4, w Lublinie, ul. Spokojna 4, w Katowicach, ul. Jasna 11, w Bydgoszczy, ul. Libelta 4, w Poznaniu, ul. Pierackiego 8, w Olsztynie, Gmach Województwa, w Sopocie, ul. Książąt Pomorskich 4/6, w Koszalinie, Gmach Województwa.

Powyższe podaję do wiadomości i przestrzegania z tym, że zarządzenie nie dotyczy ogłoszeń, które zgodnie z przepisami mają być umieszczane w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Oświaty (o zagubieniu dokumentów służbowych, zaginięciu pieczęci, o odtworzeniu dyplomów i świadectw itp.).

Podsekretarz Stanu:
Br. Biedowicz

8.

ZARZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 9 listopada 1945 r. (Nr II KN—2334/45)

w sprawie przekazania organizacji nauczycielskich konferencji rejonowych Związkowi Nauczycielstwa Polskiego.

Doceniając znaczenie inicjatywy nauczycielstwa w organizowaniu samokształcenia nauczycieli poprzez nauczycielskie konferencje rejonowe, zmierzające do systematycznego podnoszenia poziomu szkolnictwa powszechnego przez stałe doskonalenie nauczyciela i jego pracy, zarządzam, co następuje:

§ 1. Przekazuję organizację i prowadzenie konferencyj rejonowych Związkowi Nauczycielstwa Polskiego.

§ 2. Konferencje rejonowe będą organizowane i prowadzone zgodnie z Instrukcją Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego, załączoną do niniejszego zarządzenia.

§ 3. Inspektorzy Szkolni na wniosek przewodniczącego konferencji rejonowej mogą przeznaczyć na ten cel w każdym rejonie konferencyjnym najwyżej 5 dni w roku szkolnym, zwalniając nauczycieli, udających się na konferencję swego rejonu, od zajęć obowiązkowych w szkole. Udział w konferencjach jest obowiązkowy dla tych wszystkich członków danego rejonu, którzy korzystają z udzielonego na ten cel urlopu.

§ 4. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
Równocześnie traci moc obowiązującą okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 28 maja 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 144).

Za Ministra Oświaty:
Br. Biedowicz
Podsekretarz Stanu.

Załącznik do zarządzenia Min. Oświaty z dnia 9.XI.1945 r.

(Nr. II KN - 2334/45 N).

INSTRUKCJA

w sprawie nauczycielskich konferencji rejonowych.

W dążeniu do podnoszenia i doskonalenia pracy nauczyciela, podtrzymywania i pogłębiania między nauczycielstwem zainteresowań dla zagadnień ogólnej kultury współczesnej nauki, oświaty i wychowania — Z. N. P. organizuje nauczycielskie konferencje rejonowe.

Mają one zacieśnić węzły koleżeńskiej współpracy między nauczycielstwem danego rejonu, ułatwić organizowanie dalszego samokształcenia, dzielenie się spostrzeżeniami i zdobyczami w zakresie życia szkolnego i współczesnego, urabianie i pogłębianie pionu ideowego nauczyciela.

W programie prac konferencji rejonowych należy przewidzieć:

1) stałe śledzenie za postępem kultury i nauki w zakresie zagadnień, które winny interesować ogół oświeconego nauczycielstwa;
2) pogłębianie wiadomości z zakresu zagadnień psychologiczno - pedagogicznych i dydaktycznych;
3) doskonalenie form praktyki szkolnej, w szczególności zaś ułatwianie pracy początkującym nauczycielom;
4) omawianie i ustalanie skoordynowanego planu prac oświatowo - kulturalnych i społecznych nauczyciela na terenie danego rejonu;
5) omawianie i ustalanie właściwego sposobu wykorzystania rejonowej biblioteki nauczycielskiej;
6) omawianie i organizowanie wspólnych poczynań w zakresie badań regionalnych, dotyczących danego regionu (język miejscowego ludu, zwyczaje i obyczaje, sztuka, stroje, wierzenia, zabytki, przeszłość, opracowywanie map danego rejonu itp.);
7) planowanie i organizowanie wycieczek uczniowskich i nauczycielskich;
8) organizowanie życia kulturalnego i wczasów nauczycielskich.

Realizując plan konferencji, dążyć należy do samowychowania środowiska nauczycielskiego danego rejonu w oparciu o wzory nowoczesnego życia demokratyczno-obywatelskiego. Dążyć należy do wychowania nauczyciela, jako człowieka ideowego, kulturalnego, interesującego się problemami współczesnego życia kulturalno-społecznego, biorącego żywy udział w doskonaleniu szkoły, oświaty, życia społecznego i obywatelskiego danego środowiska.

Środkami umożliwiającymi realizację programu konferencji rejonowych są:

a) systematyczne zebrania nauczycieli danego rejonu, albo grup nauczycieli zainteresowanych, względnie powołanych do opracowania wybranego zagadnienia. Zebrania te

(minimum 5 zebrań w ciągu roku) mają z góry przygotowany plan pracy oraz wyznaczonych referentów;

b) hospitacje lekcji pokazowych w różnych szkołach. Lekcje są najczęściej ilustracją zagadnień, które zostaną omówione w specjalnym referacie;

c) referaty nauczycieli;

d) dyskusje;

e) biblioteki rejonowe i wędrowne, organizowanie wymiany książek, będących prywatną własnością nauczycieli;

f) czytanie i omawianie najważniejszych zagadnień z prasy pedagogicznej i innej, utrzymywanie z tą prasą kontaktu współpracy;

g) wysuwanie wniosków pod adresem pedagogicznych agend ZNP w sprawach nauczania i wychowania oraz organizacji samokształcenia nauczycieli;

h) gromadzenie i porządkowanie materiałów, będących wynikiem samodzielnych prac naukowych i badawczych nauczycielstwa danego rejonu;

i) krótkotrwałe kursy, organizowanie cyklów odczytów;

j) wycieczki, imprezy artystyczne, życie towarzyskie.

Konferencje organizowane są w ramach miejscowych komórek Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Mogą być potraktowane jako prace Wydziału Pedagogicznego miejscowego Ogniska. Mogą być organizowane w ramach jednej szkoły, o ile jest to szkoła o znaczniejszej liczbie nauczycieli.

Rejon konferencyjny w zasadzie pokrywać się winien z terenem działalności Ogniska ZNP. Każdy powiat winien być podzielony na odpowiednią liczbę rejonów konferencyjnych w ten sposób, by umożliwić wszystkim nauczycielom danego powiatu stały udział w konferencjach. Liczba uczestników w każdym rejonie nie powinna przekraczać 30 osób. W związku z tym rejon konferencyjny w niektórych wypadkach nie będzie mógł pokrywać się z terenem działalności Ogniska ZNP, zwłaszcza w większych miastach. W tym wypadku teren Ogniska ZNP będzie musiał być podzielony na odpowiednią liczbę rejonów konferencyjnych. W wyjątkowych wypadkach konferencje mogą być potraktowane jako zebrania powiatowe.

W zasadzie konferencje rejonowe pod względem personalnym winny być samowystarczalne. Dla ożywienia, pogłębienia i urozmaicenia prac konferencji, Wydziały Pedagogiczne Oddziałów Powiatowych ZNP koordynują pracę konferencji rejonowych w Ogniskach oraz mogą wysyłać na zebrania konferencyjne swych powiatowych referentów, prelegentów, instruktorów.

Również Zarządy Okręgowe ZNP w ramach Wydziałów Pedagogicznych koordynują prace konferencji rejonowych w Oddziałach powiatowych oraz organizują odpowiedni zespół prelegentów czy instruktorów dla obsłużenia konferencji powiatowych, w wyjątkowych zaś wypadkach — ogniskowych.

Przewodniczącym konferencji rejonowych jest w zasadzie przewodniczący Wydziału Pedagogicznego miejscowego Ogniska. Jeżeli konferencja rejonowa obejmuje tylko teren jednej szkoły, przewodniczącym nie powinien być z urzędu kierownik tej szkoły, lecz inna wybrana przez ogół nauczycieli osoba, a to w tym celu, aby nie nadawać konferencjom charakteru urzędowego.

O terminie, miejscu i programie konferencji przewodniczący zawiadamia zainteresowany Zarząd Oddziału Powiatowego ZNP oraz właściwego Inspektora szkolnego na 2 tygodnie przed konferencją. Zainteresowane nauczycielstwo winno być powiadomione o terminie, miejscu i porządku dziennym konferencji najpóźniej na tydzień przed konferencją.

9.

OKÓLNIK Nr 64

z dnia 18 listopada 1945 r. (II KN—2335/45 N)

w sprawie kształcenia czynnych niekwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych.

W ślad za zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 14-go września 1945 r. Nr II KN—1006/45 N w sprawie kształcenia czynnych niekwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych, Ministerstwo Oświaty wyjaśnia co następuje:

1. Członkowie Centralnej Komisji kształcenia Nauczycieli niekwalifikowanych otrzymują za prace wchodzące w zakres jej działalności wynagrodzenie według norm, ustalonych przez Ministerstwo Oświaty.

2. Przewodniczący i członkowie rejonowych Komisji Kształcenia Nauczycieli niekwalifikowanych otrzymują za prace przewidziane powyższym zarządzeniem, wynagrodzenie według następujących norm:
   a) przewodniczący (Dyrektor Zakładu Kształcenia Nauczycieli) wynagrodzenie w wysokości dodatku służbowego dla Dyrektora Zakładu Kształcenia Nauczycieli, a mianowicie — przy liczbie uczniów-eksternistów zapisanych do danej Rejonowej Komisji od 15 do 20 . . . . . . 100 zł, przy liczbie uczniów-eksternistów powyżej 20 . . . . . 150 zł. (wraz z odpowiednim dodatkiem wojennym);
   b) członkowie Rejonowych Komisji — wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, obliczane przez Przewodniczącego na podstawie zapisów w dzienniku czynności Komisji z tym, że ogólna liczba godzin nadliczbowych, przypadająca na wszystkich członków Komisji wynosi:
      Przy liczbie uczniów-eksternistów
      do 20 — 15 godz. tyg.
      do 30 — 20 godz. tyg.
      do 40 — 25 godz. tyg.
      do 50 — 30 godz. tyg.
   c) wynagrodzenie członków Komisji Rejonowych za udział w kursach wakacyjnych reguluje zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 21 lipca 1945 roku Nr II KN—431/45 N;

3. Wspomniane w § 3 d wymienionego na wstępie zarządzenia osobiste kontakty członków Rejonowych Komisji z uczniami-eksternistami winny odbywać się zarówno grupowo w postaci miesięcznych konferencyj w siedzibie Rejonowych Komisji, jak też indywidualnie.

4. a) Czynni niekwalifikowani nauczyciele z cenzusem licealnym składają po rocznej praktyce i po odbyciu kursów egzamin dojrzałości w charakterze eksternów według tymczasowego regulaminu egzaminu dojrzałości dla eksternów w liceum pedagogicznym, wprowadzonego zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 4 sierpnia 1945 r. Nr II KN—604/45 N przed Państwową Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Kuratorium Okręgu Szkolnego z reguły spośród członków właściwej Rejonowej Komisji Kształcenia Nauczycieli niekwalifikowanych.

   Po uzyskaniu pomyślnego wyniku egzaminu otrzymują świadectwa dojrzałości liceum pedagogicznego.

   b) czynni niekwalifikowani nauczyciele z cenzusem gimnazjalnym składają roczne egzaminy z zakresu materiału odpowiedniej klasy liceum pedagogicznego przed Rejonową Komisją, do której są przydzieleni, przy końcu każdego kursu wakacyjnego. Kurs wakacyjny po III roku samokształcenia kierowanego kończy się egzaminem dojrzałości w liceum pedagogicznym, jak pod lit. a;

   c) czynni niekwalifikowani nauczyciele bez cenzusu gimnazjalnego zdają przed Rejonową Komisją po dwuletnim okresie przygotowawczym, zakończonym kursem wakacyjnym, egzamin z zakresu gimnazjum bez języka łacińskiego i obcego. Uzyskane na podstawie tego egzaminu świadectwo uprawnia do rozpoczęcia dalszego kształcenia przewidzianego dla niekwalifikowanych nauczycieli z cenzusem gimnazjalnym, jak pod lit. b.

5. Z przeprowadzonych egzaminów Rejonowe Komisje wydają zaświadczenia, których wzory zostaną przesłane osobnym pismem.

6. Rejonowe Komisje Kształcenia czynnych niekwalifikowanych nauczycieli prowadzą ewidencję uczniów-eksternów w postaci kart indywidualnych, w których należy wpisywać oprócz danych personalnych również i uczestnictwo w kursach i konferencjach, wyniki egzaminów i kollokwiów oraz w rubryce „Uwagi" co 3 miesiące ogólne spostrzeżenia co do pracy ucznia-eksterna i osiągniętych przez niego wyników.

   W przypadku przeniesienia nauczyciela niekwalifikowanego do innej Komisji Rejonowej lub do innego Okręgu, należy przesłać kartę indywidualną przez Inspektorat Szkolny i Kuratorium do tej Rejonowej Komisji, do której nauczyciel niekwalifikowany został przydzielony po jego przeniesieniu.

   Schematy karty indywidualnej ustalają poszczególne Rejonowe Komisje Kształcenia Nauczycieli niekwalifikowanych.

7. Czynni niekwalifikowani nauczyciele, korzystający z pomocy i kursów Rejonowych Komisji Kształcenia Nauczycieli niekwalifikowanych i zgłaszający się do egzaminów w charakterze eksternów, winni uzyskać pełne kwalifikacje do nauczania w czasie nie dłuższym niż przewidziany okres dla odpowiedniej grupy uczniów-eksternów, a mianowicie:
   a) nauczyciele z cenzusem licealnym w okresie nie dłuższym niż 3-letni;
   b) nauczyciele z cenzusem gimnazjalnym w okresie nie dłuższym niż 5-letni;
   c) nauczyciele bez cenzusu gimnazjalnego w okresie nie dłuższym niż 7-letni.

8. Przy dokonywaniu przewidzianego w § 16 cytowanego na wstępie zarządzenia przydziału czynnych a niekwalifikowanych nauczycieli do właściwych Rejonowych Komisji, Kuratoria winny oprócz wymienionych w tym paragrafie wniosków mieć na uwadze również możliwie równomierne obciążenie Rejonowych Komisji uczniami-eksternistami.

Za Ministra Oświaty
Br. Biedowicz
Podsekretarz Stanu

10.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 10 grudnia 1945 r. (IP—9530/45 r.)

w sprawie wymiaru godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół.

Na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 873 z r. 1932) zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 660) i ustawą z dnia 9 kwietnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 243) postanawiam co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 sierpnia 1937 r. o wymiarze godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 316) wprowadza się zmiany następujące:

1. Ustęp 1 § 14 otrzymuje brzmienie:
   (1) Nauczyciel szkoły zawodowej obowiązany jest do udzielania nauki w następującym wymiarze:
   a) 27 godzin lekcyjnych tygodniowo w I kategorii przedmiotów, obejmującej: pisanie na maszynie, zajęcia warsztatowe, muzykę, śpiew, ćwiczenia cielesne, przysposobienie wojskowe, przysposobienie sportowe;
   b) 23 godzin lekcyjnych tygodniowo w II kategorii przedmiotów, obejmującej: religię, historię, higienę z wyjątkiem liceów gospodarstwa domowego oraz szkół przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym II stopnia, naukę o Polsce współczesnej, zajęcia praktyczne: w szkołach przemysłowych żeńskich stopnia gimnazjalnego i licealnego, w szkołach średnich rolniczych, liceach rolniczych, liceach gospodyń wiejskich oraz w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym II stopnia;
   c) 21 godzin lekcyjnych tygodniowo w III kategorii przedmiotów, obejmującej: naukę ogólną języków, prawoznawstwo (zasady prawa) z wyjątkiem liceów administracyjnych i mierniczych, pedagogię, psychologię, rachunki i matematykę z wyjątkiem liceów przemysłowych męskich, geometrię wykreślną, perspektywę, fizykę, chemię ogólną, przedmioty przyrodnicze, ćwiczenia w pracowniach fizycznej, chemicznej ogólnej i przyrodniczej, geografię gospodarczą z wyjątkiem szkół handlowych i kupieckich, zagadnienia gospodarcze i społeczno-państwowe z wyjątkiem liceów rolniczych oraz liceów gospodyń wiejskich, politykę agrarną, stenografię;
   d) 18 godzin lekcyjnych tygodniowo w IV kategorii przedmiotów, obejmującej przedmioty, wymienione w programach nauki jako przedmioty zawodowe, a nie zaliczone do poprzednich kategoryj, a nadto matematykę w liceach przemysłowych męskich, mechanikę techniczną, chemię z materiałoznawstwem, higienę w liceach gospodarstwa domowego oraz w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym II stopnia, naukę języków w zastosowaniu do zawodu w szkołach kupieckich, handlowych i hotelarskich, chemię w liceach rolniczych oraz w liceach gospodarstwa domowego, współczesne zagadnienia społeczno-państwowe i gospodarcze w liceach rolniczych oraz w liceach gospodyń wiejskich, estetykę, historię sztuki, rysunek, liternictwo i reklamę, rysunek zawodowy, rysunek techniczny, rysunek z ćwiczeniami plastycznymi, rysunek odręczny, rysunek zawodowy artystyczny, naukę o ubiorach, historię rzemiosł";

2. § 17. otrzymuje brzmienie:
   „Asystent, względnie instruktor szkoły zawodowej, obowiązany jest do pełnienia czynności asystenckich lub instruktorskich w wymiarze 27 godzin tygodniowo".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1945 roku.

Minister Oświaty:
(—) **Cz. Wycech**

11.

OKÓLNIK Nr 69

z dnia 17 grudnia 1945 r. (V-530/45)

o nadzorze pedagogicznym, subwencjonowaniu szkół średnich dla dorosłych, w wieku przyjęcia i innych.

Stosownie do postanowień okólnika Ministerstwa Oświaty Nr 44 z dnia 29.VIII br. o organizacji gimnazjów i liceów dla dorosłych oraz wytycznych, udzielonych na konferencji Naczelników Wydziałów Oświaty i Kultury Dorosłych w dniach 8—10.X w Warszawie, Ministerstwo zwraca ponownie uwagę:

1. W związku z przejęciem nadzoru pedagogicznego nad szkołami średnimi ogólnokształcącymi dla dorosłych należy

w każdym Wydziale Oświaty i Kultury Dorosłych Kuratorium obsadzić przynajmniej 1 etat (jednak w ramach ogólnej liczby etatów, przyznanych Wydziałowi O. i K. D. przez Ministerstwo), okręgowego wizytatora szkół średnich dla dorosłych, powołując na to stanowisko osobę posiadającą wszystkie wymagane ustawą kwalifikacje formalne do mianowania, a więc studia wyższe zakończone dyplomem nauczyciela szkół średnich, odpowiednią ilość lat pracy pedagogicznej w charakterze nauczyciela i dyrektora szkoły średniej, ewent. kwalifikacje specjalne i zainteresowania społeczne. Dopiero po mianowaniu wizytatora szkół średnich, mającego czuwać z ramienia Wydziału O. i K. D. „nad przestrzeganiem zasad organizacji szkół, doborem odpowiednich sił kierowniczych i nauczycielskich, realizacją programu nauczania i wychowania oraz zapewnieniem odpowiednich wyników pracy w tych szkołach" (p. 7 wymienionego okólnika), przejąć należy nadzór pedagogiczny nad szkołami tego typu, pozostającymi dotychczas pod opieką Wydziału Szkół Średnich.

Ministerstwo zwraca uwagę, że celem właściwego uzyskania etatu pracownik pedagogiczny zatrudniony w Wydziale O. i K. D. jako wizytator szkół średnich obowiązany jest zwłaszcza przy niewielkiej jeszcze ilości szkół średnich dla dorosłych w niektórych okręgach szkolnych, wizytować również inne formy systematycznego kształcenia, a więc np. uniwersytety ludowe, powszechne kursy i szkoły powszechne i opracowywać zagadnienia z tym związane.

2. Celem racjonalnego użytkowania kredytów przyznawanych na oświatę dorosłych w zakresie szkolnictwa średniego, przestrzegać należy następujących zasad:

a) przede wszystkim utrzymywać organizowane i prowadzone bezpośrednio przez władze szkolne (a więc Państwo) 3-letnie szkoły średnie dla dorosłych powyżej 18 lat, opłacając stawki za godziny lekcyjne, ustalone okólnikiem nr 45 przez Ministerstwo,

b) zatrudnić przede wszystkim w tych szkołach dyrektorów i nauczycieli z etatów przyznanych dla oświaty dorosłych, co z czasem umożliwi częściowy zwrot etatów Wydziałowi Szkół Średnich, jeżeli szkoła z takich etatów dotychczas korzystała,

c) subwencjonować szkoły średnie dla dorosłych tworzone przez samorząd i organizacje społeczne, o ile prowadzą nauczanie i wychowanie na właściwym poziomie, zgodnie z programem szkół państwowych, pokrywając jedynie część wydatków na wynagrodzenie nauczycieli w wysokości ogólnej nie wyżej niż 50% — i to według stawek, ustalonych przez Ministerstwo.
Subwencje mogą być udzielone po uprzednim dokonaniu wizytacji szkół przez Wydział O. i K. D. z wynikiem pozytywnym i według ogólnych zasad udzielania subwencji, przewidujących między innymi obowiązek przedłożenia preliminarza budżetowego instytucji, ubiegającej się o dotacje. W ten sposób kredyty na szkolnictwo dla dorosłych, których wysokość nie może być obecnie podwyższona, rozdzielone zostaną celowo pomiędzy znaczniejszą ilość szkół, co pozwoli na upowszechnienie oświaty na poziomie szkolnictwa średniego,

d) dokonać należy w terminie jak najkrótszym rejestracji wszystkich szkół i kursów dla dorosłych (kompletów), realizujących program szkoły powszechnej i średniej, udzielając właścicielom bądź zezwolenia na prowadzenie szkoły i przestrzegając przy tym postanowień ustawy o szkołach prywatnych z dnia 11.III.1932 r. bądź w braku warunków traktować je jako komplety nauczania (zbiorowe korepetycje), których nie należy wizytować, ale otoczyć jedynie pomocą organizacyjną i opieką instrukcyjną.
W wypadkach, w których szkoły prywatne (w zasadzie samorządowe i społeczne) odpowiadają wymogom odnośnych postanowień, co stwierdzić muszą wyniki wizytacji, postawić należy odpowiednio umotywowany wniosek o nadanie uprawnień szkół państwowych w terminie do dnia 15 kwietnia 1946 r.

e) dla państwowych szkół dla dorosłych, posiadających wszystkie istotne i formalne szkoły, wystąpić należy z wnioskiem popartym niezbędnym materiałem organizacyjnym o wydanie przez Ministerstwo zarządzenia o utworzeniu szkoły.

f) Wreszcie Ministerstwo wyjaśnia, że ustalony okólnikiem nr 44 wiek przyjęcia powyżej 18 lat odnosi się i do wyższych klas, jeżeli kandydaci pracują zawodowo, co stwierdzą odpowiednim zaświadczeniem, i nie uczęszczali bezpośrednio przed przyjęciem do szkoły średniej o normalnym czasie trwania nauki. Natomiast nie pracujących zawodowo przyjmować należy do wyższych klas w wieku odpowiednio starszym, a więc po ukończeniu co najmniej 19 względnie 20 lat (na II względnie III rok nauczania), aby w ten sposób uniemożliwić wypadki ewentualnego opuszczania szkoły średniej o normalnym czasie trwania nauki. Leży bowiem zarówno w interesie Państwa, jak i samej młodzieży, aby kończyła, o ile to tylko możliwe, szkołę powszechną i średnią, zdobywając naukę w sposób normalny i systematyczny i poddając się procesom wychowawczym i oddziaływaniu szkoły w ciągu dłuższego okresu czasu.

Podsekretarz Stanu
H. Kuczkowska

12.

OKÓLNIK K.O.S.G. Nr 38

z dnia 19.III.1946 r. (Nr Og. 1305/45)

w sprawie: 1) prenumeraty Dzienników Wojewódzkich, 2) ujednostajnienia formy pisma nominacyjnego.

1) Kuratorium O. S. G. w myśl pisma Ministerstwa Oświaty z dnia 8-go stycznia 1946 r. Nr I O - 10013/45 N przypomina o obowiązku prenumerowania dzienników wojewódzkich jako wspólnych pism urzędowych władz administracji ogólnej.

Jednocześnie Kuratorium O. S. G. wydało zarządzenie Oddziałowi Budżetowo-Rachunkowemu, dotyczące wstawiania odpowiednich kwot na prenumeratę.

2. Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 9-go stycznia 1946 roku Nr II WP - 94/46 ujednostajniło formę pisma nominacyjnego dla wychowawczyń przedszkoli.

W miarę upaństwowiania, czy upubliczniania przedszkoli w dekretach nominacyjnych będzie podawane przedszkole, w którym zostaje mianowana dana pracownica.

Za Kuratora
Okręgu Szkolnego Gdańskiego
(—) **Józef Pruszyński**
Naczelnik Wydziału

13

OKÓLNIK K.O.S.G. Nr 39

z dnia 28.I. 1946 r. Nr Og. 1396/46, 1394/46, 1308/46

w sprawie współpracy z komisją spec. do walki z nadużyciami.

1. W myśl pisma Ministerstwa Oświaty z dnia 7.I 1946 r. Nr I P - 9511/45 N, Kuratorium O. S. G. podaje do wiadomości, że dnia 28-go listopada 1945 r. została powołana przy Prezydium KRN Komisja Specjalna do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym.

Do zakresu działania Komisji należy wykrywanie i ściga-

nie przestępstw, godzących w interesy życia gospodarczego lub społecznego Państwa, a zwłaszcza przywłaszczenia, grabieże mienia publicznego albo będącego pod zarządem publicznym, korupcji, łapownictwa, spekulacji i tzw. szabrownictwa.

2. Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 7 stycznia 1946 r. Nr IP — 10178/45 N nałożyło wyraźny obowiązek na odpowiednie władze cywilne i wojskowe oraz samorządowe do udzielania pomocy władzom skarbowym w akcji zwalczania przestępstw skarbowych. Władze dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa skarbowego, winny donieść o tym organom skarbowym i poczynić w miarę możności i potrzeby kroki, by zabezpieczyć dowody i przedmioty przestępstwa oraz uniemożliwić ucieczkę przestępcy.

Niezastosowanie się do wymienionego przepisu stanowi nie tylko jaskrawe naruszenie obowiązków służbowych, lecz posiada wyraźne cechy przestępstwa karnego.

3. W związku z pismem Ministerstwa Oświaty z dnia 10 stycznia 1946 r. Nr I O - 9886/45 N, Kuratorium O. S. G. podaje zarządzenie Ministra Oświaty w sprawie zakresu czynności i kompetencyj Biura Inspekcji Administracyjnej.

§ 4. W spełnianiu swych zadań Biuro Inspekcji Administracyjnej w odniesieniu do władz, urzędów, instytucyj i zakładów kontrolowanych przestrzega, czy działalność ich zgodna jest z zasadami:

a) legalności, czyli zgodności z ustawami i przepisami wydanymi na podstawie tych ustaw,
b) planowości, czyli zgodności z planami i budżetami oraz z wydanymi w tych sprawach dyspozycjami wykonawczymi,
c) celowości, czyli zgodności z potrzebą i zasadą stosowania minimalnej ilości środków dla osiągnięcia ustalonych zamierzeń;
d) prawdziwości, czyli zgodności dokumentów ksiąg i sprawozdań z rzeczywistością.

Za Kuratora
Okręgu Szkolnego Gdańskiego
(—) **Józef Pruszyński**
Naczelnik Wydziału

14.

PROGRAM

pogadanek z prehistorii w kl. III i IV szk. pow.
z dnia 1-go lutego 1946 r. Nr I - 2055/46.

Podaje się do wiadomości tekst programu pogadanek z prehistorii w III i IV kl. szkół powszechnych w II-im półroczu r. szk. 1945/6.

Naczelnik Wydziału
(—) **Tomaszkiewicz Franciszek**

Klasa III

Pogadanki prehistoryczne.
Cele nauczania.

Pogadanki prehistoryczne winny doprowadzić dziecko do zrozumienia:

1. jak wielkie znaczenie posiadał w życiu ludzkości ogień i w jaki sposób zdobywano go w najdawniejszych czasach;
2. jakie znaczenie miało wynalezienie narzędzi pracy oraz w jaki sposób i z jakiego materiału najdawniejsze narzędzia były sporządzane;
3. jak człowiek zdobywał pożywienie, odzież i dach nad głową;
4. jak człowiek przeszedł od wędrownego trybu życia do osiadłego.

Całokształt pogadanek prehistorycznych ma ułatwić dziecku zrozumienie znaczenia pracy w życiu gromady ludzkiej.

Program

1) w jaki sposób dowiadujemy się o życiu człowieka z tych czasów, kiedy jeszcze nie było pisma?

Dokumenty pisane i zabytki. Co nazywamy zabytkiem. Zabytki przedhistoryczne: narzędzia, broń, ślady mieszkań, groby itd. sposób ich wydobycia z ziemi (wykopaliska). Czego nas uczą zabytki przedhistoryczne.

2) Jak wyglądał świat w chwili kiedy pojawił się człowiek?

Epoka lodowcowa: powstanie lodowców. Zmiany jakie lodowce pozostawiły na ziemi (wzgórza, jeziora, piaski, gliny i kamienie lodowcowe). Zmiany roślinności. Zwierzęta epoki lodowcowej, mamut, nosorożec włochaty, niedźwiedź jaskiniowy, ren.

3) Jak wyglądał najdawniejszy człowiek?

Najważniejsze zwierzęta ssące — małpy a człowiek pierwotny. Różnica między światem zwierzęcym a człowiekiem. Wygląd pierwotnego człowieka i zmiany jakie w nim zachodziły.

4) Jak ludzie niecili i podtrzymywali ogień?

Najdawniejsze ślady ognia. Pierwotne sposoby niecenia ognia za pomocą tarcia i wiercenia. Krzesiwo. Oświetlenie: ognisko, łuczywo, pierwsze lampy.

5) Jak pierwotny człowiek nauczył się polować na grubszą zwierzynę?

Pierwotny zbieracki tryb życia najdawniejszych ludzi. Powolne przejście do łowiectwa. Rozwinięte sposoby łowiectwa: nagonka i zasadzka. Pierwotne rybołówstwo.

6) Broń i narzędzia pierwotnych myśliwych i rybaków.

Najdawniejsze narzędzia i broń z drzewa i kamieni. Kamień: jego właściwości i znaczenie dla człowieka przedhistorycznego. Sposób sporządzania narzędzi. Pojawienie się narzędzi kościanych.

7) Wędrówka naszych jarzyn, owoców i zbóż.

Zbieranie roślin dziko rosnących przez kobiety ludów zbierackich i myśliwskich. Kobiety uprawiają pierwsze ogródki i dają początek osiadłemu trybowi życia. Dalszy rozwój rolnictwa i początek uprawy zbóż.

8) Jak z prostego kija rozwinął się pług?

Narzędzia zbieraczy — kij ostro zakończony. Pierwotne narzędzie rolnicze — motyka z drzewa lub rogu. Pierwotny pług — radło rozwinięty z motyki.

9) Historia garnka.

Naczynia ludów koczowniczych z muszli, łupin dyni, koszyka czy skóry. Garnek gliniany jest wytworem ludów osiadłych. Pierwotne sposoby lepienia garnka z płatów lub wałka glinianego. Kółko garncarskie. Zdobienie.

10) Jak nauczono się piec i gotować?

Historia zupy i chleba: polewka rzadka, bryja i placki — podpłomyki. Pierwsze placki związane z pojawieniem się stępy i prostych kamieni do mielenia. Pieczenie w popiele, pod garnkiem i w piecach, wędzenie, gotowanie i kiszenie.

11) Jak człowiek oswoił zwierzęta i stał się pasterzem koczownikiem?

Oswajanie zwierząt przez myśliwych i pierwotnych rolników. Pierwsze zwierzęta oswojone — pies i ren. Oswojenie bydła daje początek pasterstwu. Oswojenie konia i wielbłąda przyczynia się do dalszego rozwoju pasterstwa koczowniczego życia na stepach.

12) Koń i wóz w życiu człowieka.

Koło. Historia wozu (łyżwy i sanie, smyk — wóz dwukolny i czterokolny). Wózki obrzędowe. Naprząg bydlęcy i koń ciągnący wóz. Zastosowanie konia do jazdy pod wierzch. Nowy środek lokomocji powoduje zbliżenie jednych gromad ludzkich do drugich.

13) Najdawniejsze domostwa człowieka.

Jaskinia, zasłona od wiatru i prymitywny szałas jako schronienie zbieraczy i pierwotnych myśliwych. Szałas stożkowaty i dom cylindryczny ludów myśliwskich. Dom czworo-

kątny rolników. Osady rybackie na tratwach i palach. Przenośny szałas pasterzy.

14) Jak dawniej budowano miejsca ochronne?

Wybór miejsca na osady obronne: wzgórze i bagniska. Sposób budowania miejsc obronnych: wały i rowy (np. Biskupin — prasłowiański gród obronny na jeziorze).

15) Najdawniejsi górnicy i najstarsze kopalnie (krzemień, ruda i sól).

Pierwotne wydobywanie kamieni. Pierwsze kopalnie krzemieni (np. kopalnia w Krzemionkach w pow. Opatowskim). Jak wydobywano miedź. Najstarsze kopalnie soli.

16) Jak sporządzano narzędzia i inne przedmioty z kamieni i metali?

Sposób wyrabiania narzędzi kamiennych: przez obtłukiwanie (technika odłupkowa i wiórkowa), przez gładzenie. Odlewanie i wykuwanie narzędzi i ozdób z miedzi i brązu. Wprowadzenie żelaza do wyrobu narzędzi i broni.

17) Najdawniejszy handel (co i jak wymieniano).

Sposób wymiany towarów przed wynalezieniem pieniądza. Pierwsze monety: muszle, skórki zwierzęce, bryłki soli, płaty płócienne, bydło, metal na wagę.

18) Jak człowiek ozdabiał siebie, swoje narzędzia, garnki i miejsca, gdzie czcił swoich bogów?

Początki sztuki: najdawniejsze ozdoby (malowanie i tatuowanie ciała, ozdoby z kwiatów, jagód, skór, zębów zwierzęcych). Zdobienie narzędzi i broni. Ozdoby z metali. Sztuka o charakterze religijnym.

19) Jak powstała odzież?

Odzież ze skór i traw (pas i fartuszek), powstanie spódniczki, spodni i kaftana). Wynalezienie tkactwa. Odzież z tkanin lnianych i wełnianych. Szycie i haft. Obuwie (sandały, kierpce i buty).

20) W co wierzył i jak czcił swoich bogów człowiek pierwotny?

Religia ludów myśliwsko - zbierackich: uczty i tańce ku czci zwierząt. Religia ludów rolniczych: kult przodków i matki ziemi. Doroczne obrzędy ku czci zmarłych. Religia ludów pasterskich: kult słońca. Przeżytki dawnych obrzędów religijnych w dzisiejszych zwyczajach ludowych (turoń, karnawał, maskarady, maik, obrzędy świętojańskie, wigilia Bożego Narodzenia itd.).

21) Jak chowano zmarłych w czasach przeddziejowych?

Najdawniejsze groby w jaskiniach. Chowanie zmarłych w obrębie chat lub w grobach zbudowanych z głazów. Groby ciałopalne w popielnicach.

22) Jakie ludy nazywamy Słowianami. Odkąd żyli Słowianie nad Wisłą i Odrą.

Pochodzenie nazwy „Słowianie". Przodkowie Słowian z epoki brązu i wczesnego żelaza (ludy kultury łużyckiej).

23) Słowianie południowi, wschodni i zachodni. Ich wędrówki, ich dzieje i zerwanie pierwotnej jedności.

Wspólne pochodzenie ludów słowiańskich. Późniejszy podział na trzy grupy, różniące się językiem i rozmieszczeniem (jako przykłady dla grupy południowej: Serbowie i Bułgarzy; dla wschodniej: Ukraińcy i Rosjanie; dla zachodniej: Polacy i Czesi).

24) Słowianie zachodni.

Plemiona lechickie (polskie). Rolniczy tryb życia Słowian. Gród słowiański jako miejsce obronne i targowisko. Gniezno. Gród Mieszka I. Rzemiosło i handel w Gnieźnie.

25) Kraina wód i lasów — krajobraz Polski z X-go wieku.

Wody i bagna bronią dostępu do Polski. Puszcze i polany leśne. Brak dróg. Słabe zaludnienie i rzadkie osady.

26) Wspólnota rodowa. Powstanie organizacji plemiennych.

Ród tj. gromada ludzka pochodząca od wspólnego przodka. Znaczenie rodu u dawnych plemion słowiańskich i pierwsze państwo. Legendy o powstaniu państwa polskiego (cykl wielkopolski i cykl krakowski). Państwo Piastów.

15.

OKÓLNIK Nr 12

Ministerstwa Oświaty
z dnia 18.II.1946 r. (Nr II P - 826/46)
w sprawie gminnych i powiatowych komisyj oświatowych

W związku z dokonaną w ustawie z dnia 3.I.1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 19) zmianą artykułu 17-go ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 22), skład gminnych i powiatowych komisyj oświatowych rad narodowych ustalony został decyzją Prezydium Krajowej Rady Narodowej z dnia 25. I. 1946 r. ogłoszoną jako załącznik do niniejszego okólnika. Wobec powyższego okólnik Nr 40 z dnia 11 sierpnia 1945 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 3, poz. 102) stał się nieaktualny w części dotyczącej sposobu powoływania i składu gminnych i powiatowych komisyj oświatowych.

Minister
(—) Wycech

Załącznik do okólnika Ministra Oświaty z dnia 18 lutego 1946 r. Nr II P. - 826/46.

Odpis

Biuro Prezydialne
Krajowej Rady Narodowej
L. dz. 246/Org./46

Warszawa, dnia 12.II.46 r.

Prezydium Krajowej Rady Narodowej decyzją z dnia 25.I. 1946 r. ustaliło następujący skład gminnych i powiatowych komisji oświatowych rad narodowych.

I. 1) Przewodniczący, którym winien być członek prezydium właściwej rady narodowej, oraz
2) dwóch członków wybranych z grona tej rady,
3) poza tym, w posiedzeniach powyższej komisji biorą udział z głosem doradczym a) nauczyciel publicznej szkoły powszechnej oraz b) jeden dyrektor lub kierownik szkoły średniej ogólnokształcącej, zawodowej lub dokształcającej, delegowany przez Zarząd Ogniska Z. N. P. a gdyby na terenie danej rady narodowej takiej szkoły nie było, kierownik publicznej szkoły powszechnej, delegowany przez Zarząd Ogniska Z. N. P.

II. W skład komisji oświatowej rady narodowej powiatowej wchodzą jako członkowie:
1) Przewodniczący, którym winien być członek prezydium powiatowej rady narodowej oraz
2) trzech członków wybranych z grona tej rady,
3) Poza tym w posiedzeniach powyższej komisji biorą udział z głosem doradczym:
a) inspektor szkolny lub jego zastępca,
b) jeden nauczyciel publicznej szkoły powszechnej oraz dyrektor lub kierownik szkoły średniej ogólnokształcącej, zawodowej, lub dokształcającej, delegowany przez Zarząd Oddziału Z. N. P.

Bez wysłuchania osób, wymienionych w rozdz. I pkt. 3 i II pkt. 3, nie może zapaść w komisji żadna uchwała. Uchwała powzięta z pominięciem wymienionych osób lub wbrew ich opinii winna być motywowana i może być skierowana przez właściwą władzę szkolną do rozpatrzenia przez Prezydium właściwej rady narodowej.

Na zaproszenie przewodniczącego mogą brać nadto udział w posiedzeniach komisji z głosem doradczym, przedstawiciele prawnie uznanych wyznań, lekarze szkolni, kierownicy szkół, przewodniczący komitetów szkolnych i inne osoby, pracujące w dziedzinie wychowania, oświaty i kultury.

Członkowie komisji oświatowej wymienieni w rozdz. I pkt. 1 i 2 i II, pkt. 1 i 2 winni mieć, o ile jest to możliwe, kwalifikacje do zawodu nauczycielskiego, względnie inne z dziedziny wychowania, oświaty i kultury.

W związku z tą decyzją Prezydium Krajowej Rady Narodowej, skład dotychczasowych komisji oświatowych, powoływanych na podstawie okólnika Min. Oświaty Nr 40, winien ulec odpowiedniej modyfikacji.

Wicedyrektor Biura Prezydialnego
Krajowej Rady Narodowej
(—) **mgr K. Biskupski**

16.

W sprawie przekazania kompetencyj Kuratorów O. S.

z dnia 21. I. 1946 r. Nr Og. 3375/46

W związku z pismem Ministerstwa Oświaty z dnia 29-go stycznia 1946 r. Nr IP-8922/45 N, Kuratorium O. S. G. podaje Rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 20 stycznia 1946 r. Nr IP-8922/45 N w sprawie przekazania niektórych spraw kompetencyj Kuratorów Okr. Szk.

Na podstawie art. 4 ustęp 2 ustawy z dnia 4. VI. 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych, w brzmieniu ustalonym art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28. XII. 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przekazuje się Kuratorom Okręgów Szkolnych kompetencje Ministra Oświaty, przewidziane w następujących §§ rozporządzenia z dnia 17. X. 1945 r. w sprawie wynagrodzenia opłaconych przez Państwo kontraktowych nauczycieli szkół państwowych i publicznych (Dz. Urz. Min. O. Nr 5, poz. 199):

W § 9 ustęp 1 — do przyznawania wynagrodzenia umownego o jedną grupę wyższego od wynagrodzenia określonego w §§ 5, 6.

W § 9 ustęp 2 — do przyznawania wybitnym fachowcom — nauczycielom, asystentom i instruktorom w szkołach zawodowych i dokształcających zawodowych, dodatkowego wynagrodzenia, wynoszącego najwyżej 100 % otrzymanego wynagrodzenia.

W § 11 ustęp 2 — do przyznawania, jako podstawy obliczania stawki wynagrodzenia za jedną godzinę zajęć w tygodniu, wynagrodzenia o jedną grupę wyższego od określonego w §§ 5, 6, 7.

W § 11 ustęp 3 — do zwiększania o 100 % stawek wynagrodzenia za jedną godzinę zajęć w tygodniu, obliczonych w/g § 11 ustęp 2.

§ 2. Wydatki z powyższego tytułu muszą znaleźć pokrycie w ramach etatów kredytów przyznanych Kuratoriom na ten cel.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z ważnością od dnia 1. II. 1946 r.

MINISTER

17.

W sprawie dodatku zachodniego

z dnia 20. II. 1946 r. Nr Og. 3376/46

W uzupełnieniu pisma tut. z dnia 6 lutego 1946 r. Nr 2038/46 podaje się do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydz. Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

Ministerstwo Skarbu
Nr D. III. 645/46
Dodatek zachodni do uposażenia pracowników państwowych.

Odpis

Warszawa, dnia 28.I.46

OKÓLNIK Nr 36

Do wszystkich Resortów i Departamentu I

Na skutek uchwały Rady Ministrów, powziętej na posiedzeniu w dniu 24 stycznia 1946 r., Ministerstwo Skarbu zmienia postanowienie, zawarte w okólniku z dnia 10 stycznia 1946 Nr D. III. 187/2/46, dotyczące obliczenia dodatku zachodniego w sposób następujący:

Dodatek zachodni oblicza się od pełnego uposażenia, obejmującego uposażenie zasadnicze oraz dodatek rodzinny, funkcyjny, służbowy (nauczycielski) wraz z dodatkami wojennymi.

Minister
(—) **K. Dąbrowski**

18.

W sprawie przestępstw urzędniczych

z dnia 20. II. 1946 r. Nr Og. 3379/46

Podaje się do wiadomości i stosowania okólnik Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 1946 r. Nr 5 o przestępstwach urzędniczych oraz poprzedni okólnik Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 września 1945 r. Nr 48 do bezwzględnego i ścisłego stosowania w praktyce poleceń, zawartych w tym okólniku.

Jednocześnie zwraca się specjalną uwagę na brzmienie ustępu 3 w spr. podlegania przestępstw urzędniczych postępowaniu doraźnemu, jak również na wyjaśnienie, jacy funkcjonariusze podlegają odpowiedzialności karnej na równi z urzędnikami państwowymi.

Naczelnik Wydziału Ogólnego
(—) **Józef Pruszyński**

OKÓLNIK Nr 5

z dnia 22 stycznia 1946 roku

o przestępstwach urzędniczych

Do wszystkich Obywateli Ministrów
w Warszawie

Biuro Kontroli przy Prezydium Rady Narodowej zawiadomiło, że władze, urzędy i instytucje państwowe i samorządowe niejednokrotnie zaniedbują pociągania do odpowiedzialności karnej urzędników, winnych popełnienia przestępstw, w szczególności narażających Skarb Państwa na straty przez działalność z chęci zysku.

W związku z tym przypominam mój okólnik Nr 48 z dnia 4 września 1945. r. o przestępstwach urzędniczych i proszę Obywateli Ministrów o powtórne wydanie podległym Im władzom, urzędom i instytucjom zarządzeń zmierzających do bezwzględnego i ścisłego stosowania go w praktyce.

Jednocześnie proszę o podkreślenie, że przestępstwa urzędnicze z art. 286 §§ 1 i 2 oraz z art. 290 K. K. (przekroczenie władzy lub niedopełnienie obowiązku, sprzedajność urzędnika) podlegają na mocy art. 1 ust. 6, dekretu z dnia 16.XI 1945 r. o postępowaniu doraźnym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 301) postępowaniu doraźnemu, a odpowiedzialności karnej, przewidzianej dla urzędników ulegają oprócz osób wymienionych w art. 292 K. K. nadto funkcjonariusze przedsiębiorstw

państwowych lub samorządowych albo działających z udziałem finansowym Państwa lub samorządu albo znajdujących się pod zarządem państwowym lub samorządowym, wreszcie organizacyj, mających zlecone czynności w zakresie zarządu państwowego lub samorządowego (art. 30 dekretu z dnia 16.XI 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa — (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 300).

Nadesłania odpisów wydanych zarządzeń oczekuję do dnia 15.II.1946 r.

Prezes Rady Ministrów
(—) **E. Osóbka-Morawski**

OKÓLNIK Nr 48

z dnia 4 września 1945 roku
o przestępstwach urzędniczych

Do wszystkich Ob. Ob. Ministrów
w Warszawie

Ministerstwo Sprawiedliwości zawiadomiło, że na Zjeździe Prezesów i Prokuratorów Sądów Apelacyjnych i Specjalnych Sądów Karnych podnoszono skargi, że władze, urzędy i instytucje państwowe i samorządowe niejednokrotnie nie tylko nie donoszą o przestępstwach urzędniczych, ale — nie rozumiejąc swego obowiązku — odmawiają prokuratorom prawa ścigania przestępstw.

Uznając słuszność tych skarg wyjaśniam, że w myśl przepisów art. 242 kodeksu postępowania karnego władze mają obowiązek zawiadomienia prokuratora o każdym wypadku popełnienia przez podległych im funkcjonariuszów państwowych przestępstwa ściganego z urzędu, o którym otrzymują wiadomość; obowiązek ten ustalają również przepisy służbowe lub dyscyplinarne, a jego niedopełnienie stanowi nie tylko naruszenie obowiązków służbowych, lecz również przestępstwo z art. 286 kodeksu karnego, które osłabiając należytą represję karną, może się przyczynić do szerzenia przestępstw urzędniczych.

Wobec powyższego i dla skutecznego zwalczania przestępczości, proszę Ob. Ob. Ministrów o wydanie podległym im władzom, urzędom i instytucjom zarządzeń:

1) by władze (urzędy, instytucje), dowiedziawszy się o popełnieniu przez funkcjonariusza służby prawno-publicznej (państwowej, samorządowej, przedsiębiorstw państwowych) przestępstwa ściganego z urzędu, w ciągu 24-ch godzin po wstępnym zbadaniu sprawy zawiadamiały o nim prokuratora, niezależnie od dochodzeń dyscyplinarnych, przy czym ocena istoty wypadku istniejących dowodów zależy w postępowaniu sądowym wyłącznie od prokuratora, władze zaś mają obowiązek zapewnienia prokuratorom rzeczywistej współpracy przy ściganiu przestępstw urzędniczych;
2) pociąganie do odpowiedzialności karno-sądowej lub dyscyplinarnej, zależnie od winy kierowników władz (urzędów, instytucyj), którzy obowiązku tego nie dopełnią w terminie, albo zaniechają dopełnienia w ogóle;
3) pociąganie do odpowiedzialności karnej lub dyscyplinarnej, zależnie od winy bezpośrednio przełożonego oraz urzędników, do obowiązku których należało sprawowanie kontroli nad czynnościami funkcjonariusza, który dopuścił się nadużyć;
4) by kierownicy podległych Ob. Ob. Ministrom władz, urzędów i instytucyj współdziałali w ściganiu przestępstw z Biurem Kontroli przy Prezydium Krajowej Rady Narodowej;
5) podania do wiadomości funkcjonariuszom służby publicznej (państwowej, samorządowej, przedsiębiorstw państwowych) okólnika Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 1945 r. Nr 36, załączonego w odpisie.

Zwracam uwagę, że niedopełnienie obowiązku z art. 242 u. p. k. stanowi przestępstwo, zagrożone surową karą, przewidzianą w art. 286 k. k.

Nadesłania odpisów wydanych zarządzeń oczekuję do dnia 25. IX. 1945 r.

PREZES RADY MINISTRÓW
(—) **E. Osóbka-Morawski**

19.

W sprawie opłat publiczno-prawnych i korzystania ze świadczeń
z dnia 20. II. 1946 r. Nr Og. 3392/46

W uzupełnieniu pisma tut. z dnia 15 stycznia 1946 r. Nr 383/46 podaje się do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

Odpis

Ministerstwo Skarbu
Nr D. III. 3803/2/45

Warszawa, dnia 9. I. 46

Opłaty publiczno-prawne i korzystanie ze świadczeń przez pracowników kontraktowych administracji państwowej.

W związku z ostatnim zdaniem okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 24 września 1945 r. L. D. III. 26153/2/864/45, Ministerstwo Skarbu zauważa co następuje:

Do ustalenia norm wynagrodzenia pracowników kontraktowych, objętych powołanym na wstępie okólnikiem, nie mają zastosowania przepisy o układach zbiorowych pracy (ustawa z dnia 14. IV. 1937 r. Dz. U. poz. 242). Natomiast mają zastosowanie do stosunków służbowych tychże pracowników kontraktowych umysłowych przepisy o umowie o pracę pracowników umysłowych z dnia 16. III. 1928 r. (Dz. U. poz. 323), do pracowników kontraktowych fizycznych zaś — per analogiam — przepisy o umowie o pracę robotników z dnia 16. III. 1928 r. (Dz. U. poz. 324). Wynagrodzenie tych pracowników oraz świadczenia na ich rzecz winny pod względem zasad i elementów odpowiadać świadczeniom na rzecz stałych funkcjonariuszów państwowych, z którymi pełnią analogiczne czynności służbowe.

Dyrektor Departamentu
(—) **Ivanka**

20.

W sprawie wojewódzkich komisyj lekarskich
z dnia 20. II. 1946 r. Nr Og. 3393/46

Poniższe pismo Ministerstwa Zdrowia o powołaniu wojewódzkich komisyj lekarskich podaje się do wiadomości.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Ministerstwo Zdrowia
Nr O. II. 4330/45

Warszawa, dnia 17. I. 46.

Do
Ministerswa Oświaty
w miejscu

Na pismo Ministerstwa Oświaty z dnia 12 grudnia 1945 r. Nr I. P.-9203/45N. oraz w uzupełnieniu swojego pisma z dnia 6 września 1945 r. Nr O. II. 1941/45 Ministerstwo Zdrowia zawiadamia, że wojewódzkie komisje lekarskie I i II instancji dla funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 150) zostały powołane.

Wyjątek stanowią Województwa Grodzkie w Warszawie i Łodzi oraz Okręgi Administracyjne Dolno-Śląski i Mazurski, gdzie z powodu trudności personalnych nie ma dotąd komisji lekarskich, w najbliższym jednak czasie komisje te będą powołane.

Dyrektor Departamentu
(—) **Inż. Paprocki Antoni**

21.

W sprawie opłacania przesyłek listowych znaczkami urzędowymi
z dnia 25. II. 1946 r. Nr og. 4020/46.

W związku z pismem Ministerstwa Oświaty z dnia 15 lutego 1946 r. Nr I. anc.-213/46, Kuratorium O. S. G. wyjaśnia, że prawo opłacania przesyłek listowych znaczkami urzędowymi mają również wszystkie szkoły państwowe (oprócz publicznych szkół powszechnych).

Równocześnie ze względu na olbrzymie wydatki, związane z opłatą przesyłek listowych znaczkami urzędowymi, należy i w tej dziedzinie poczynić poważne oszczędności, ograniczając do najkonieczniejszej potrzeby ilość wysyłanych pocztą pism.

Oszczędności należy osiągnąć przez należytą organizację wysyłki pism, jako to: a) wysyłanie, o ile możności w jednej kopercie pism, skierowanych do jednej i tej samej władzy, urzędu, szkoły, b) — w większych miejscowościach — przesyłanie przez gońców (woźnych szkół) za książką doręczeń — pism, które mają być doręczone adresatom w siedzibie władzy (urzędu, szkoły) wysyłającej pismo, c) wysyłanie następnego dnia pism niepilnych, gdy jest pewność, że dnia następnego będą inne również pisma do tego adresata, d) wreszcie, w inny sposób — zależnie od miejscowych warunków.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

22.

KOMUNIKAT Nr 14

w sprawie konkursu na stanowiska kierowników szkół w obwodzie kwidzyńskim.

1) Stanowisko kierownika publicznej szkoły powszechnej III stopnia Nr 1 w Kwidzyniu (szkoła o 7 i więcej nauczycielach). Budynek własny, murowany, odpowiada potrzebom szkoły, mieszkanie dla kierownika szkoły w oddzielnym budynku, 3 pokoje z kuchnią, konieczny jest remont mieszkania, ziemi nie ma.
2) Stanowisko kierownika publicznej szkoły powszechnej III stopnia Nr 2 w Kwidzyniu (szkoła o 7 i więcej nauczycielach). Budynek własny, murowany dostosowany do potrzeb szkoły, tylko wymaga remontu, 3 pokojowe mieszkanie z kuchnią w budynku szkolnym, też wymagające remontu, ziemi szkolnej nie ma, natomiast jest przy szkole ogród owocowy o powierzchni 2000 m kwadr.

Kandydaci, pragnący ubiegać się o te stanowiska, zechcą wnosić podania drogą służbową do Kuratorium Okręgu Szkolnego Gdańskiego w Sopocie w ciągu 6-ciu tygodni od dnia ukazania się niniejszego dziennika.

Do podań załączyć należy: życiorys, zaświadczenia o studiach i pracy pedagogicznej oraz adresy osób, na których referencje petenci mogą się powołać.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

23.

KOMUNIKAT Nr 15

w sprawie konkursu na stanowisko kierownika szkoły w obwodzie Gdańskim Zamiejskim

Stanowisko kierownika publicznej 7 klasowej szkoły powszechnej w miasteczku Pruszcz, pow. gdańskiego. Szkoła ma ustaloną sieć szkolną — własny budynek — mieszkania służbowego nie ma — ziemi nie ma, stacja kolejowa na miejscu, miasteczko wydzielone.

Kandydaci, pragnący ubiegać się o to stanowisko, zechcą wnosić podania drogą służbową do Kuratorium Okręgu Szkolnego Gdańskiego w Sopocie w ciągu 6-ciu tygodni od dnia ukazania się niniejszego dziennika.

Do podań załączyć należy: życiorys, zaświadczenia o studiach i pracy pedagogicznej oraz adresy osób, na których referencje petenci mogą się powołać.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

24.

KOMUNIKAT Nr 16

w sprawie konkursu na stanowiska kierowników szkół.

1) Kierownika publicznej szkoły powszechnej w Sławnie (miasto powiatowe),
2) kierownika publicznej szkoły powszechnej w Derłowie (miasto).

Kandydaci, pragnący ubiegać się o te stanowiska, zechcą wnosić podania drogą służbową do Kuratorium Okręgu Szkolnego Gdańskiego w Sopocie w ciągu 6 tygodni od dnia ukazania się niniejszego dziennika.

Do podań załączyć należy: życiorys, zaświadczenia o studiach i pracy pedagogicznej oraz adresy osób, na których referencje petenci mogą się powołać.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

25.

KOMUNIKAT Nr 17

w sprawie uruchomienia poradni psychotechnicznej

Kuratorium Okręgu Szkolnego Gdańskiego powiadamia, że z dniem 1 lutego 1946 r. uruchomiło poradnię psychotechniczną i wychowawczą przy Państwowym Pedagogium w Oliwie, ul. Opacka 7.

Poradnia przeprowadzać będzie:

a) badania selekcyjne dla dzieci wyższych klas szkół powszechnych ze względu na kierowanie ich do gimnazjów ogólnokształcących, lub odpowiednich szkół zawodowych;
b) selekcję młodzieży wyższych klas gimnazjum ze względu na uzdolnienia, do liceów odpowiednich typów;
c) doradzanie młodzieży kończącej licea ewentualnego dalszego kierunku kształcenia;
d) specjalne porady zawodowe dla młodzieży przez wojnę zapóźnionej i zaniedbanej w studiach.
e) badania i porady wychowawcze dzieci trudnych do prowadzenia.

Bliższych informacji udziela: Kierownictwo poradni: Gdańsk - Oliwa, ul. Opacka 7 lub Kierownictwo Państwowego Pedagogium w Gdańsku-Oliwie, ul. Polanki 10, telefon nr 526-18.

26.

KOMUNIKAT Nr 18

w sprawie Ireny Jachimowskiej.

Irena z Kochanowskich Jachimowska, urodzona dnia 2. III. 1905 r. we Lwowie, wyznania grecko-katol., pracowała na stanowisku nauczycielki publicznej szkoły powszechnej w Wełnowcu, pow. Katowice, Kuratorium Okręgu Szkolnego Śląskiego. Wobec stwierdzenia, że wyżej wymieniona podczas okupacji zgłosiła się, iż jest narodowości niemieckiej, czego nie podała przy wstępowaniu do służby, nominacja jej została unieważniona, a ona sama wydalona ze służby.

Powyższe podaje się do wiadomości z tym, że wymieniona nie może być przyjęta do służby bez zezwolenia Ministra Oświaty.

Dyrektor Departamentu
(—) **E. Kuroczko**

27.

KOMUNIKAT Nr 19

w sprawie prenumeraty tyg. „Młodzi Idą"
z dnia 25. II. 1946 r.

W związku z pismem Organizacji Młodzieży TUR, Komitetu Wojewódzkiego z dnia 18. II. 1946 r. Nr dz. 182/Prop./46 Kuratorium O. S. G. zaleca młodzieży szkolnej prenumeratę centralnego organu Młodzieży TUR — „Młodzi Idą".

Tygodniowe to pismo, reprezentujące młodą gwardię proletariackich mas — powinno się znaleźć w ręku każdego młodego Polaka.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

28.

KOMUNIKAT Nr 20

w sprawie podziału na rejony wizytacyjne w szkolnictwie powszechnym.

Kuratorium podaje do wiadomości podział na rejony wizytacyjne w szkolnictwie powszechnym w Okręgu:

1) Naczelnik Wydziału szkol. powsz. powiaty: Sławno i Wejherowo,
2) Okręgowy Wizytator Szkół, ob. Krupczak Leonard: Bytów, Elbląg, Gdynia, Kartuzy, Kościerzyna, Malbork, Miastko i Starogard,
3) Okręgowy Wizytator Szkół, ob. Wyciszkiewicz Stanisław: Gdańsk miasto, Gdańsk powiat, Kwidzyń, Lębork, Słupsk, Sztum i Tczew.

29.

KOMUNIKAT Nr 21

w sprawie zamawiania małej encyklopedii rzeczowej p. t. „Elementy nauk pedagogicznych".

Nakładem Instytutu Pedagogicznego w Katowicach ukazała się mała encyklopedia rzeczowa p. t. „Elementy nauk pedagogicznych" (dr Kursa, doc. dr Pieter, doc. dr Rybicki, prof. dr Skowron, mgr Śpiewak), zawierająca na 270 stronach druku przystępnie ujęty całokształt wiedzy pedagogicznej w następujących rozdziałach: 1. Dzieje idei pedagogicznych; 2. Dzieje szkolnictwa i wychowania; 3. Biologia wychowawcza; 4. Psychologia wychowawcza; 5. Socjologia wychowawcza; 6. Pedagogika czyli problemy wychowania; 7. Dydaktyka czyli problemy nauczania; 8. Ustrój szkolny państw współczesnych; 9. Administracja szkolna; 10. Oświata dorosłych; 11. Nauczyciel. W każdym rozdziale omówione są zwięźle wiadomości i problemy zasadnicze oraz dodany przewodnik bibliograficzny do lektury dalszej. Cena książki oprawnej w sztywny karton 140 złotych. Zamówienia przesyłać pod adresem Wydawnictwa: Katowice, Instytut Pedagogiczny, Szkolna 9 (Administracja Wydawnictw Instytutu Pedagogicznego).

30.

KOMUNIKAT Nr 22

w sprawie użytku dwutygodnika „Zdrój".

Kuratorium O. S. G. poleca do użytku starszych klas szkół średnich dwutygodnik „Zdrój" — pismo, poświęcone popularyzacji literatury, teatru, muzyki, plastyki i muzealnictwa; pismo — które skupiło najlepsze pióra w Polsce, takie, jak: prof. J. Kleiner, J. Parandowski, J. Iwaszkiewicz, W. Bąk, J. Wiktor, M. Rusinek i inni.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

31.

KOMUNIKAT Nr 23

w sprawie kursów korespondencyjnych i wydawnictw

Kuratorium podaje do wiadomości, że zostały wznowione Kursy Korespondencyjne przy Państwowym Liceum Przemysłu Odzieżowego w Warszawie, ul. Górnośląska 31.

Kursy Korespondencyjne przeznaczone są do użytku szkół przemysłowych żeńskich, handlowych i gospodarczych.

W redakcji Kursów są do nabycia następujące poradniki:
1. „Urządzenie warsztatu krawieckiego" Anieli Grabowskiej.
2. „Urządzenie pracowni fizyczno-chemiczno-materiałoznawczej" w szkołach przemysłowych żeńskich inż. Chyroszowej.
3. Urządzenie szkolnych pracowni gospodarstwa domowego wiz. L. Madurowicz.

Ze względu na obecną sytuację organizowania nowych szkół jak i uzupełnianie zniszczonego inwentarza szkolnego pożądane jest wykorzystanie opracowanych wydawnictw.

Naczelnik Wydziału III
(—) **Sł. Kieresant-Wiśniewski**

32.

KOMUNIKAT Nr 24

w sprawie terminów niedopuszczenia do szkoły.

Podaje się do wiadomości i przestrzegania.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

TERMINY NIEDOPUSZCZENIA DO SZKOŁY:

a) chorej dziatwy szkolnej i osób spośród personelu nauczycielskiego i służbowego, dotkniętych chorobą zakaźną, jak również

b) zdrowych współmieszkańców chorego.

Przepisy i terminy wydane poniżej dotyczą przypadku chorób zakaźnych tylko o przebiegu normalnym, bez jakichkolwiek powikłań.

NAZWA CHOROBY	I. Termin niedopuszczenia do szkoły chorego dziecka oraz chorych osób spośród personelu nauczycielskiego i służbowego.	IIa. Termin niedopuszczenia do szkoły zdrowych współmieszkańców, którzy poprzednio danej choroby nie przechodzili, po ścisłym odosobnieniu ich od osoby chorej w czasie całego trwania choroby.	IIb. Termin niedopuszczenia do szkoły zdrowych współmieszkańców, którzy poprzednio daną chorobę już przeszli, po ścisłym odosobnieniu ich od osoby chorej w czasie całego trwania choroby.	Kiedy należy zamknąć klasy lub całą szkołę
Płonica (szkarlatyna)	5 tygodni od wystąpienia wysypki, jeśli nie ma śladów powikłań ropnych ze strony ucha, nosa i gruczołów	2 tygodnie	2 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednio dzone przez lekarza 13 dni	Jeżeli w tej samej klasie zdarzyło się kilka przypadków zachorowań na płonicę, poddać klasę odkażeniu i zamknąć ją na 2 tygodnie. Jeżeli liczne przypadki zdarzyły się w kilku klasach, zamknąć całą szkołę na 2 tygodnie i poddać ją odkażeniu. W miarę możności poddać uczniów badaniu na stopień uodpornienia przeciw płonicy.
Odra	2 tygodnie od wystąpienia wysypki	2 tygodnie	2 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednio przybycie odry było stwierdzone przez lekarza —3 dni	Jeżeli więcej, niż czwarta część dzieci w klasie przypadła, klasę zamknąć na 2 tygodnie. Uwzględnić liczbę dzieci, które odry nie przebyły.
Różyczka	1 tydzień od wystąpienia wysypki	Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie cięższej epidemii — 3 tygodnie.	Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie cięższej epidemii — 3 tygodnie	Nie potrzeba
Ospa naturalna	6 tygodni od początku choroby	Mogą uczęszczać bez ograniczeń do szkoły, o ile mają ślady dwukrotnego szczepienia ospy ochronnej	Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń.	W razie choćby jednego przypadku ospy naturalnej, zamknąć szkołę dla dokonania odkażenia. Współkolegom chorego zaszczepić ospę. U reszty sprawdzić, czy szczepienie powtórnie pomyślnie.
Ospa wietrzna	2 tygodnie od wystąpienia wysypki, jeżeli strupki odpadły	Mogą uczęszczać bez ograniczeń. W razie cięższej epidemii — 3 tygodnie.	Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie cięższej epidemii — 3 tygodnie.	Nie potrzeba
Krztusiec (koklusz)	6 tygodni od początku choroby, jeżeli kaszel napadowy ustał zupełnie	3 tygodnie	3 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednio przebycie kokluszu było stwierdzone przez lekarza — 3 dni	W razie licznych przypadków krztuśca, zamknąć klasę lub szkołę na 3 tygodnie i poddać ją odkażeniu.
Błonica (dyfteryt)	3 tygodnie od początku choroby. Pożądane badanie nosa i gardzieli na obecność prątników błonicy.	1 tydzień jeżeli w gardzieli nie ma zmian zapalnych lub po dwukrotnym ujemnym wyniku badania bakteriologicznego.	Tydzień, jeżeli w gardzieli nie ma zmian zapalnych lub po dwukrotnym wyniku badania bakteriologicznego.	Jeżeli w tej samej klasie zdarzyło się kilka przypadków zachorowań na błonicę, poddać klasę odkażeniu i zamknąć ją na tydzień. Jeżeli liczne przypadki zdarzyły się w kilku klasach, zamknąć całą szkołę na tydzień i poddać odkażeniu, a uczniów poddać badaniu na nosicielstwo i stopień uodpornienia.
Świnka	2 tygodnie od wystąpienia opuchnięcia ślinianek przyusznych.	Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie cięższej epidemii — 3 tygodnie.	Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie cięższej epidemii — 3 tygodnie.	Nie potrzeba

Nazwa choroby	I. Termin niedopuszczenia do szkoły chorego dziecka oraz chorych osób spośród personelu nauczycielskiego i służbowego	II-a. Termin niedopuszczenia do szkoły zdrowych współmieszkańców, którzy poprzednio danej choroby nie przechodzili, po ścisłym odosobnieniu ich od osoby chorej w czasie całego trwania choroby	II-b. Termin niedopuszczenia do szkoły zdrowych współmieszkańców, którzy poprzednio daną chorobę już przeszli, po ścisłym odosobnieniu ich od osoby chorej w czasie całego trwania choroby	Kiedy należy zamknąć klasy lub całą szkołę
Nagminne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (drętwica karku)	Co najmniej 6 tygodni od początku choroby. Pożądane dwukrotne badanie wydzielin z jamy nosa i gardła na drobnoustroje specyficzne	2 tygodnie. Pożądane dwukrotne badanie wydzielin z nosa i z gardła na drobnoustroje specyficzne.	2 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednie przebycie choroby było stwierdzone przez lekarza — 3 dni.	W razie kilku przypadków zamknąć szkołę dla dokonania odkażenia.
Tyfus brzuszny lub rzekomy (paratyfus)	6 tygodni od początku choroby. Pożądane jest badanie bakteriologiczne wypróżnień.	3 tygodnie	3 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednie przebycie choroby było stwierdzone przez lekarza — 3 dni.	W razie wystąpienia kilku przypadków zachorowań w szkole, zamknąć szkołę na 3 dni, poddać badaniu wodę do picia i odkazić miejsca ustępowe. Uczniów w miarę możności poddać badaniu na nosicielstwo zarazka.
Tyfus (dur) plamisty lub powrotny	6 tygodni od początku choroby.	3 tygodnie	3 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednie przebycie choroby zostało stwierdzone przez lekarza, uprzednim odwszeniu, wykąpaniu — 3 dni.	W razie choćby jednego przypadku zachorowania ucznia w szkole, zamknąć szkołę dla dokonania odkażenia, zbadać wszystkie dzieci na wszawicę, a w razie potrzeby poddać je i ich odzież odwszeniu.
Biegunka krwawa (czerwonka, dezynteria)	W tydzień po ustąpieniu zupełnym biegunki. Pożądane jest badanie bakteriologiczne.	1 tydzień	1 tydzień	W razie wystąpienia kilku przypadków o złośliwym przebiegu, zamknąć szkołę na 3 dni i poddać ją odkażeniu, zwłaszcza miejsca ustępowe. Uczniów w miarę możności poddać badaniu na nosicielstwo zarazka.

Uwagi dotyczące terminów niedopuszczenia do szkoły.

UWAGA 1. Przed pójściem do szkoły po chorobie dziecko powinno być dwukrotnie wykąpane, chłopcy winni mieć krótkie włosy.

UWAGA 2. W przypadkach płonicy, ospy naturalnej, błonicy, tyfusu plamistego, drętwicy karku, uczeń, przybywający do szkoły po chorobie, powinien przedstawić świadectwo lekarza sanitarnego lub zakładu dezynfekcyjnego o dokonaniu odkażenia jego mieszkania i odzieży.

UWAGA 3. O ostatecznym dopuszczeniu ucznia do szkoły w każdym poszczególnym przypadku choroby zakaźnej rozstrzyga lekarz szkolny, a tam gdzie istnieje dozór sanitarny — lekarz szkolny w porozumieniu z lekarzem sanitarnym.

UWAGA 4. Podczas odkażania klasy lub całej szkoły pożądane jest, gdzie tylko można, wybielenie ścian.

UWAGA 5. Szczególną opieką higieniczno-sanitarną szkoła winna otoczyć personel nauczycielski, służbę szkolną i jej rodzinę w razie wystąpienia wśród nich chorób zakaźnych.

33.

KOMUNIKAT Nr 25

w sprawie tablicy wieku, wzrostu i wagi dziecka.

Kuratorium O. S. G. podaje tablicę wieku, wzrostu i wagi dziecka, która powinna być wykorzystana przy obserwacji rozwoju fizycznego dziecka.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

Wiek, wzrost i waga dziecka
według Camerera i Pirquet'a

Waga kg	Chłopcy wiek	Wzrost cm	Dziewczęta	Waga kg
47.10	15 lat i 5 mies.	160	16 lat	52.00
46.10	„ i 3 „	159	15 lat i 6 mies.	50.00
45.70	„ i 2 „	158	15 lat	48.00
45.00	15 lat	157	14 lat i 10 mies.	47.00
44.30	14 lat i 10 mies.	156	„ i 7 „	46.00
43.60	„ i 8 „	155	„ i 5 „	45.00
43.00	„ i 6 „	154	„ i 2 „	44.00
42.30	„ i 4 „	153	14 lat	43.00
41.60	„ i 2 „	152	13 lat i 10 mies.	42.10
41.00	14 lat	151	„ i 9 „	41.20
40.40	13 lat i 10 mies.	150	„ i 7 „	40.30
39.80	„ i 8 „	149	„ i 5 „	39.40
39.20	„ i 6 „	148	„ i 3 „	38.60
38.60	„ i 4 „	147	„ i 2 „	37.80
38.00	„ i 2 „	146	13 lat	37.00
37.50	13 lat	145	12 lat i 10 mies.	36.20
37.00	12 lat i 10 mies.	144	„ i 9 „	35.50
36.50	„ i 7 „	143	„ i 7 „	34.80
36.00	„ i 5 „	142	„ i 5 „	34.10

Waga kg	Chłopcy wiek	Wzrost cm	Dziewczęta	Waga kg
35.50	12 lat i 2 mies.	141	12 lat i 3 mies.	33.40
35.00	12 lat	140	„ i 2 „	32.70
34.50	11 lat i 10 mies.	139	12 lat	32.00
34.00	„ i 7 „	138	11 lat i 10 mies.	31.50
33.50	„ i 5 „	137	„ i 8 „	31.00
33.00	„ i 2 „	136	„ i 6 „	30.50
32.50	11 lat	135	„ i 4 „	30.00
32.00	10 lat i 10 mies.	134	„ i 2 „	29.50
31.50	„ i 7 „	133	11 lat	29.00
31.00	„ i 5 „	132	10 lat i 10 mies.	28.60
30.50	„ i 2 „	131	„ i 7 „	28.20
30.00	10 lat	130	„ i 5 „	27.80
29.50	9 lat i 10 mies.	129	„ i 2 „	27.40
29.00	9 lat i 7 mies.	128	10 lat	27.00
28.50	„ i 5 „	127	9 lat i 10 mies.	26.60
28.00	„ i 2 „	126	„ i 7 „	26.20
27.50	9 lat	125	„ i 5 „	25.80
27.00	8 lat i 10 mies.	124	„ i 2 „	25.40
26.50	„ i 7 „	123	9 lat	25.00
26.00	„ i 5 „	122	8 lat i 10 mies.	24.60
25.50	„ i 2 „	121	„ i 7 „	24.20
25.00	8 lat	120	„ i 5 „	23.80
24.60	7 lat i 10 mies.	119	„ i 2 „	23.40
24.20	„ i 7 „	118	8 lat	23.00
23.80	„ i 5 „	117	7 lat i 10 mies.	22.60
23.40	„ i 2 „	116	„ i 7 „	22.20
23.00	7 lat	115	„ i 5 „	21.80
22.60	6 lat i 10 mies.	114	„ i 2 „	21.40
22.20	„ i 8 „	113	7 lat	21.00
21.80	„ i 6 „	112	6 lat i 10 mies.	20.70
21.40	„ i 4 „	111	„ i 8 „	20.30
21.00	„ i 2 „	110	„ i 6 „	20.00
20.50	6 lat	109	„ i 4 .	19.70
20.00	5 lat i 10 mies.	108	„ i 2 „	19.30
19.50	„ i 7 „	107	6 lat	19.00
19.00	„ i 5 „	106	5 lat i 9 mies.	18.50
18.50	„ i 2 „	105	„ i 6 „	18.00
18.00	5 lat	104	„ i 3 „	17.50
17.70	4 lata i 10 mies.	103	5 lat	17.00
17.40	„ i 7 „	102	4 lata i 10 mies.	16.70
17.10	„ i 5 „	101	„ i 7 „	16,45
16.80	„ i 2 „	100	„ i 5 „	16.20
16.50	4 lata	99	„ i 2 „	15.95
16.20	3 lata i 10 mies.	98	4 lata	15.70
15.90	„ i 8 mies.	97	3 lata i 10 mies.	15.45
15.60	„ i 6 „	96	„ i 8 „	15.30
15.30	„ i 4 „	95	„ i 6 „	14.95
15.00	„ i 2 „	94	„ i 4 „	14.70
14.70	3 lata	93	„ i 2 „	14.45
14.45	2 lata i 11 mies.	92	3 lata	14.20
14.20	„ i 9 „	91	2 lata i 11 mies.	13.95
13.95	„ i 8 „	90	„ i 9 „	13.70
13.70	„ i 6 „	89	„ i 8 „	13.45
13.45	„ i 5 „	88	„ i 6 „	13.20
13.20	„ i 3 „	87	„ i 5 „	12.95
12.95	„ i 2 „	86	„ i 3 „	12.70
12.70	2 lata	85	„ i 2 „	12.45
12.45	1 rok i 11 mies.	84	2 lata	12.20
12.20	„ i 10 „	83	1 rok i 11 „	11,95
11.95	„ i 8 „	82	„ i 10 „	11.70
11.70	„ i 7 „	81	„ i 8 „	11.45
11.45	„ i 6 „	80	„ i 7 „	11.20
11.20	„ i 5 „	79	„ i 6 „	10.95
10.95	„ i 4 „	78	„ i 5 „	10.70
10.70	„ i 2 „	77	„ i 4 „	10.45
10.45	„ i 1 „	76	„ i 2 „	10.20
10.20	1 rok	75	„ i 1 „	9.95
9.90	11 mies.	74	1 rok	9.70
9.70		73	11 mies.	9.40
9.50	10 „	72		9.10
9.20	9 „	71	10 „	8.80
8.90	8 „	70	9 „	8.50
8.70		69	8 „	8.20
8.50	7 „	68		8.00
8.20		67	7 „	7.80
7.90	6 „	66		7.60

Waga kg	Chłopcy wiek	Wzrost cm	Dziewczęta	Waga kg
7.60		65	6 mies.	7.40
7.30	5 mies.	64		7.10
7.00		63	5 „	6.90
6.80	4 „	62		6.60
6.50		61	4 „	6.30
6.20	3 „	60		6.00
5.90		59	3 „	5.70
5.60		58		5.40
5.30	2 „	57		5.10
5.00		56	2 „	4.80
4.70		55		4.50
4.40	1 „	54		4.30
4.10		53	1 „	4.10
3.90		52		3.90
3.70		51		3.70
3.48		50		3.50
		49		3.24

Przykład: Dziewczynka lat 7 i 6 mies. licząca, Wanda Z. ma (bez obcasów) wzrost 119 cm i waży (bez ubranka) 21,3 kg.
Najpierw co do wzrostu:
Dziewczynka lat 7 i 6 mies. ma przeciętnie 115 cm wzrostu, Wanda ma 119 cm, jest więc o 4 cm wyższa. Następnie porównujemy wagę, ale nie tę, która odpowiada wiekowi dziewczynki lecz tę, która odpowiada rzeczywistemu jej wzrostowi. Dziewczynka mająca 119 cm wzrostu, ma ważyć 23,4 kg. Wanda waży tylko 21,3 kg, a więc o 2,5 kg za mało.
Notujemy zatem: Wanda Z. 7 lat i 6 miesięcy, 119 cm (+ 4 cm) 21,3 kg (— 2,1 kg).

34.

KOMUNIKAT Nr 26

w sprawie prenumeraty czasopism.

Kuratorium O. S. G. zachęca szeroki ogół nauczycielski do prenumeraty następujących czasopism:
1. Głos Nauczycielski — Centralny organ Związku Nauczycielstwa Polskiego.
2. Płomień — czasopismo dla młodzieży szkół średnich.
3. Płomyk — pisemko dla starszej młodzieży.
4. Iskierki — pisemko dla najmłodszych dzieci.
5. Praca szkolna — Organ Wydziału Pedagogicznego Z. N. P., poświęcony praktyce wychowania i nauczania.
6. Oświata Rolnicza — miesięcznik poświęcony zagadnieniom szkolnictwa rolniczego i agronomii społecznej.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

35.

KOMUNIKAT Nr 27

w sprawie komisyj dyscyplinarnych.

Podaje się skład Komisji Dyscyplinarnej dla nauczycieli i Komisji Dyscyplinarnej dla urzędników i niższych funkcjonariuszy — powołanych przy Kuratorium O. S. G. w Sopocie, pismem Ministerstwa Oświaty z dnia 15 stycznia 1946 r. Nr IP-291/46 i Nr IP-292/46.

Naczelnik Wydziału Ogóln.
(—) **Józef Pruszyński**

Na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 20. I. 1933 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko nauczycielom (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 217), powołuję Okręgową Komisję Dyscyplinarną dla nauczycieli przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Gdańskiego w następującym składzie:

Przewodniczący:
Dr Oszywa Władysław — Naczelnik Wydziału
Zastępca Przewodniczącego:
Tomaszkiewicz Franciszek — p. o. Naczelnika Wydziału
Członkowie:
Dr Skocka Aleksandra — Wizytator
Tarnawski Eustachy — Wizytator
Matuszkiewicz Mieczysław — Wizytator
Struve Stanisław — p. o. Wizytatora
Zmysłowski Andrzej — Kier. Szk. Pow. w Gdyni
Brach Eugeniusz — Kier. Szk. Pow. w Gdyni
Wrzosek Szymon — Kier. Szk. Pow. we Wrzeszczu
Misiak Jan — Kier. Szk. Pow. w Sopocie
Bojanowicz Jan — Kier. Szk. Pow. w Sopocie
Stępień Michał — Kier. Szk. Pow. w Orłowie
Dr Lubecka Janina — Dyr. Gimn. Żeńsk. w Sopocie
Dr Pyrzakowski Henryk — naucz. Gimn. Męsk. w Sopocie
Narudzka Emilia — Naucz. Gimn. w Sopocie
Zys Ignacy — Dyr. Gimn. we Wrzeszczu
Szlązak Alicja — Dyr. Gimn. Krawiec. w Gdyni
Kryszczyński Leon — Dyr. Gimn. Kupiec. i Lic. Handl. w Gdyni
Srebrnik Leon — Wojew. Kom. PPS w Gdańsku
Grabowski Wojciech — Wojew. Kom. PPS w Gdańsku
Niemczycki Władysław — rachmistrz w Sopocie
Łukasik Piotr — Kier. Biura Osobowego Dyr. Lasów w Sopocie
Członkowie:
Kaczmarski Zygmunt — Kontroler Gazowni w Sopocie
Lubański Feliks — Sędzia — Gdańsk — Zarząd Miejski
Wozdecki Adam — Notariusz — Wrzeszcz

Minister: (—) **C. Wycech**

Na podstawie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 17. X. 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko funkcjonariuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 790), powołuję Komisję Dyscyplinarną dla urzędników i niższych funkcjonariuszów Kuratorium Okrę-

gu Szkolnego Gdańskiego w następującym składzie:
Przewodniczący:
Pruszyński Józef — Naczelnik Wydziału
Zastępca Przewodniczącego:
Wiśniewski Sławomir — Naczelnik Wydziału
Członkowie:
Żak Halina — Kierownik Oddziału Personalnego
Feitek Jan — Naczelnik Wydziału
Czapracka Anna — Kierownik Kancelarii
Meller Władysław — Referent Bytu
Hulewicz Bolesław — Referendarz
Tomaszkiewicz Franciszek — p. o. Naczelnika Wydz.
Dr Oszywa Władysław — Naczelnik Wydziału
Doroszenko Tryfon — niższy funkcjonariusz
Baran Wojciech — niższy funkcjonariusz

Minister: (—) C. Wycech

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

36.

W sprawie poradnictwa psychotechnicznego.
Zadania psychologa w związku z dzisiejszymi zagadnieniami oświaty i wychowania.

Wszyscy wiemy, że we wszystkich dziedzinach życia współczesnego i gospodarczego rozmiar szkód dokonanych przez zbrodniczego okupanta przeraża nas ogromem, domagając się jednocześnie od myślących jednostek jak najszybszego i jak najintensywniejszego wysiłku, aby choć częściowo zaradzić złu, w miarę możności powetować straty.

Dziedziną, w której jak najspieszniejsza akcja jest nakazem chwili, jest sprawa opieki nad młodzieżą, która okres własnego rozwoju spędzała w warunkach, urągających najprymitywniejszym wymogom, mogącym zapewnić zdrowie fizyczne i duchowe.

Jest ona dziś przedwcześnie wyczerpana fizycznie i nerwowo, niedokształcona, nieraz wykolejona moralnie. Przy tym wszystkim czekają ją zadania ciężkie, zadania odbudowy od podstaw własnego kraju.

Musimy ją do tych zadań przygotować, wzmocnić, uzdrowić. Wiele już uczyniono dziś pod tym względem na polu oświaty. Powstały i powstają nadal coraz liczniejsze zakłady naukowe o najrozmaitszych, dostosowanych do potrzeb chwili obecnej, programach.

Są to ramy, w których rozmieścić musimy żywy materiał garnącej się do wiedzy młodzieży. Nie jest to zadanie łatwe. Zakres wiedzy jest dziś zbyt wielki, żeby można było mówić o jakimś ogólnym wyższym i jednocześnie nie dyletanckim wykształceniu. Toteż współczesne nauczanie przewiduje wczesną już nieraz na poziomie gimnazjalnym przeprowadzoną, specjalizację. W związku z powyższym istnieje zagadnienie trafnego rozsegregowania młodzieży do ram przyszłych zawodów. Zadanie ogromnie ważne i odpowiedzialne.

Każdemu są znane wypadki zwichniętej kariery w życiu, dzięki nieodpowiedniemu wybraniu zawodu. Człowiek zmuszany do pracy w zawodzie, do którego nie ma ani zamiłowania, ani uzdolnień, pracuje źle ze szkodą dla społeczeństwa, a sam, spędzając wśród znienawidzonych zajęć połowę godzin swego życia, czuje się pokrzywdzony i nieszczęśliwy.

Już przed wojną znaczne usługi szkolnictwu i chcącej się kształcić młodzieży oddawało w tym względzie, prowadzone przez psychologów, poradnictwo zawodowe (tzw. psychotechnika), posiadające wypracowane metody, dzięki którym po paru godzinach badania kandydatów można było o nich orzec tyle, ile mógłby orzec wytrawny pedagog dopiero po dłuższej, może kilkuletniej obserwacji.

Dziś potrzeba współpracy psychologa z oświatowcami zarysowuje się specjalnie wyraźnie.

Demokratyczne hasła powszechności nauczania znoszą dziś tamy względów materialnych i przesądów środowiskowych, pozostawiając jako jedyne słuszne kryterium przy wyborze zawodu sprawę zamiłowań i uzdolnień.

Jest to właśnie teren pracy psychologa — psychotechnika. Jego to właśnie zadaniem jest szybkie zorientowanie się w skali i jakości uzdolnień danych jednostek i wydanie orzeczeń, doradzających wybór zawodu i kierunek kształcenia. Nie potrzeba chyba udowadniać, jak bardzo jest to potrzebne zwłaszcza dziś, gdy mamy do czynienia z tak wielką różnorodnością szkół i poziomów kształcenia i jednocześnie z ogromną ilością młodzieży, chcącej się kształcić, oszołomionej różnorodnością i ilością możliwości i tym bardziej, wobec tej różnorodności, w sprawie wyboru bezradnej. Czas kształcącej się młodzieży, powszechnie zaniedbanej, zapóźnionej w studiach jest dziś zbyt drogi, żebyśmy mogli tolerować próbne przerzucanie się od jednego kierunku kształcenia do innego. Musimy dziś jak najspieszniej uruchomić poradnie zawodowe, prowadzone przez specjalistów, które by służyły młodzieży życzliwą i fachową radą. Młodzież chce się kształcić, chce zerwać z szablonami wyboru zawodu, dyktowanymi przez względy materialne, lub tradycje środowiskowe, nie jest jednak w stanie wydać sądu o tym, czego się dopiero ma uczyć. Musimy jej to zadanie ułatwić.

Drugą dziedziną pracy czekającej na psychologów są dzisiejsze postulaty wychowawcze. Wiemy, że chcemy zatrzeć w duszach młodzieży zgubne wpływy przeżyć wojennych, wykorzenić zło, jakie wprowadziła atmosfera okupacji ,a jednocześnie, opierając się o hart, jakiego mogła nabyć, przebywając w specjalnie ciężkich warunkach, wyrobić kult pracy, wszczepić idee uspołecznienia, przygotowując do twórczej pracy dla odradzającej się ojczyzny. Jak jednak te postulaty przeprowadzić, jakimi metodami trafić do serc i umysłów młodzieży, to wdzięczne, choć niełatwe zadanie dla psychologów, pracujących jako doradcy wychowawców szkolnych.

Zagadnieniem związanym z powyższym jest zagadnienie dotyczące indywidualnych metod wychowawczych w odniesieniu do dzieci specjalnie trudnych do prowadzenia. Psychologom, zajmującym się specjalnie tym działem, nieraz udawało się ustalić przyczynę odbiegającego od normy zachowania się dziecka w jakichś zbyt intensywnych dla wrażliwości dziecięcej przeżyciach, przy czym tak powstały uraz psychiczny wpływał nieraz lata całe na zachowanie się i samopoczucie jednostki. Jeśli fakty takie rejestrowane były w czasach normalnych, o ileż groźniej sytuacja przedstawia się dziś w odniesieniu do dzieci, które przeżyły grozę wojny. Dziś chyba odbiegającym od normy będzie dziecko normalne, któremu jakimś cudem opiekunowie potrafili zapewnić, choćby zbliżone do normalnych warunki rozwoju. Toteż zadaniem psychologów z tej dziedziny musiałoby być przede wszystkim opracowanie metod wychowawczych, dzięki którym dzieci wojny mogłyby o wielu rzeczach zapomnieć, aby móc się wielu innych nauczyć.

Artykuł niniejszy tylko bardzo pobieżnie omawia zakres pracy psychologa w czasach dzisiejszych. Celem jego nie jest wyczerpujące omówienie tematu, lecz jedynie w najogólniejszych zarysach poinformowanie ogółu o zadaniach pracy psychologa, podkreślając ich wagę i potrzebę w chwili obecnej. Szczegółowe omówienie poszczególnych zagadnień mogłoby się mieścić w ramach dalszych artykułów, poświęconych tej dziedzinie.

mgr **Janina Radlińska-Ostaszewska**

37.

Repolonizacyjna rola śpiewu na ziemiach zachodnich.

Wychowanie młodego obywatela jest niby pieśń śpiewana zgodnym chórem przez wielu ludzi. Całość może tylko wtedy wypaść dobrze i pięknie, jeżeli wszystkie głosy dążą do jednego celu, wszystkimi dostępnymi sobie środkami. Dysharmonia, wzajemne zwalczanie się niektórych czynników — jak na przykład szkoła i ulica, — brak ścisłej współpracy i porozumienia między niektórymi głosami nie tworzą obrazu doskonałego, ani wartościowego człowieka, o pełnej wartości duchowej, umysłowej i fizycznej.

Podstawowym obowiązkiem każdego pedagoga jest ustalenie swojej roli w tym chórze i ustalenie ogólnej tonacji i charakteru naszego zbiorowego wysiłku i odnalezienie dominującego motywu przewodniego, który prowadzi melodię całej pieśni.

W tym referacie postawiłam sobie za cel — sprecyzowanie tych właśnie postulatów. Starałam się odnaleźć rolę pieśni w wychowaniu obywatela, ogólny kierunek, jaki w chwili bieżącej jest nakazem konieczności historycznej i motyw przewodni dominujący w wychowaniu młodego obywatela na tym właśnie terenie, za który jesteśmy odpowiedzialni. Trudno w ciągu pół godziny rozprawić się z takimi zagadnieniami głęboko. Musiałam się z konieczności streszczać. Czy udało mi się właściwie ująć zagadnienie — wykaże dyskusja.

Ziemie pograniczne są terenem odwiecznej walki, bezkrwawych zmagań dwóch ras, dwóch kultur i sprzecznych interesów gospodarczych. Granica polityczna nie oparta o fizyczne, naturalne szańce jest tym bardziej narażona na zmienne koleje losu. — Ziemia ta jest jak wybrzeże morskie szarpane falami. Walka o ziemie pogranicza jak walka morza z lądem — trwa od wieków i w tej formie walki wrogich sobie kulturalnych wpływów nie ustaje nigdy. Są tylko pewne okresy w historii, kiedy nasilenie naporu przeciwnika słabnie, albo własna ekspansja się wzmaga. Historia wyraźnie wykazuje ruch falisty tych zmagań — rywalizacji wpływów kulturalnych, walki o dusze obywateli.

Krzywa tej linii strat i zysków nie pokrywa się z okresami wojen, inwazji czy zdobyczy terenowych. Równolegle układa się tylko wtedy, gdy niewola podbitego narodu trwa poza wiek jednego pokolenia. Długotrwały zabór czy okupacja, planowo i mądrze prowadzone wynarodowienie dokonywa przerażających spustoszeń w duszach ludzkich.

Wiadomą jest rzeczą, że w walce o trwałość swego istnienia wygrywa ten naród czy też ta grupa społeczna czy polityczna, która zdąży wychować młode pokolenie w swoim duchu i doprowadzić do wieku dojrzałego, kiedy ono bierze już czynny udział w życiu narodu i wywiera wpływ na kierowanie losami państwa.

Ten kto chce opanować sferę wpływów i zdobyć rządy dusz — musi do tej walki użyć środków precyzyjnych, wszystkich dostępnych sobie czynników, które kształtują umysły i charaktery.

Do takich wybitnie sugestywnych środków należy muzyka i śpiew, w pierwszym rzędzie śpiew szkolny i ludowy. Umiejętnie dobrane i konsekwentnie dawkowane kształtują i wyrabiają zamiłowanie i wdrażają nawyki artystyczne, które z biegiem lat stają się najmilszym językiem, zrozumiałym i bliskim i II naturą. W ten sposób powoli, ale gruntownie zmienia się oblicze artystyczne całego pokolenia.

Najgłębsze przeobrażenia występują — jak wiadomo — w okresie największej wrażliwości na piękno — w dzieciństwie i młodości.

Młodzież bezkrytycznie często chwyta pieśń, bo wiek ten spragniony jest wzruszeń. Bez zastrzeżeń i uprzedzeń poddaje się urokowi pięknej pieśni.

I przeciwnik nasz w pełni był świadomy celowości tej metody, toteż krzewił własną kulturę muzyczną z całym nasileniem. Rozwijał przy tym świetnie zorganizowany i rozbudowany aparat propagandowy. Penetracja obcego ducha muzyki rasowo obcej w dusze naszej młodzieży na tych ziemiach nie napotykała na opór zbyt silny, szła bowiem uzbrojona w pseudopiękno i często naprawdę dobrą formę wykonania (radio, chóry, orkiestra). W tym celu nie żałowano od najdawniejszych lat sił ani pieniędzy. Splendor i przepych akcesorii wywierały nieodparty urok na bezkrytyczne młode umysły.

Wielki wyłom w odporności na obce wpływy robiło niebezpieczne, bałamutne twierdzenie, że sztuka jest międzynarodowa i można się nią bez zastrzeżeń zachwycać, że można karmić obcą treścią bez wpływu na stosunek do własnej, rodzimej pieśni. — Tańce, gry śpiewane, wycieczki z marszami, szkoła i ulica, maszerujące wojsko — to najsilniejsze, niedostrzegalne drogi przenikania obcej pieśni na klimat duchowy naszej młodzieży.

A przy tym brutalnie i na każdym kroku narzucane twierdzenie o wyższości tej a nie innej melodii, tej a nie innej kultury muzycznej, a co za tym idzie i tej narodowości, którą owa pieśń reprezentuje.

Bądźmy szczerzy —i my jesteśmy ofiarami takich metod wychowania. Iluż spośród nas nie docenia naszej twórczości Złotego wieku, odnosimy się z lekceważeniem i obojętnością do przepięknych dzieł Krzysztofa Szamotulskiego bodaj, albo Marcina Leopolity Borka albo wreszcie Gomółki. Nawet nie wiemy o ich istnieniu. — Natomiast karmione nasze dusze różnymi Raffami, Burgmüllerami i inną tandetą.

Tu wyraźnie zastrzega się, że zawsze robić będziemy różnicę między nieśmiertelną sztuką Bacha, Beethovena i Mozarta, a tą pseudotwórczością, którą fabrykowano i kolportowano masowo dla zabicia pierwiastków ludowych rdzennie polskich — rzekomo niższych.

Dziś, w dobie tak wyjątkowo sprzyjającej rozpostarciu skrzydeł, kiedy i granice polityczne objęły swoim zasięgiem daleko na zachód, objęły rodaków będących skraju wynarodowienia — można powiedzieć — że w ostatniej chwili — pięć przed dwunastą. — I nowe programy nadają sprawie śpiewu należne miejsce i znaczenie w wychowaniu ogólnym. Stoimy wobec poważnego zadania. Mamy szanse rozśpiewania po polsku dziesiątków tysięcy młodzieży i starszego społeczeństwa. Mamy dobrą kartę w ręku i — wygramy ją śpiewający.

Ale zadanie nasze nie jest ani łatwe ani krótkometrażowe.

Ci, którzy mają przed sobą obowiązek umuzykalnienia młodzieży i zaszczepienia w jej dusze klimatu polskiej pieśni ludowej i artystycznej kompozytorów znanych — mają podwójnie trudne zadanie do spełnienia. — Trzeba odwalić ciężki głaz przyzwyczajenia, odczynić uroki narzucone przez ckliwe kawałki fortepianowe, obce nam Weihnachtslieder i brutalne Heili-heilo, którym karmiła nas armia niemiecka do obłędu. Musimy wyrugować „upodobanie" do tandety muzycznej, pyszałkowatych marszów wszelkich Vereinów i klubów.

A na to miejsce planowo i rygorystycznie (wobec siebie samych) podawać będziemy własną, wartościową i zgodną z charakterem naszej młodzieży przebogatą twórczość muzyczną polską.

Na wartościową twórczość obcą przyjdzie czas później, po odwaleniu niebezpiecznego „lubienia" niektórych szlagierów propagandowych.

Naszą rzeczą jest, aby młodzież bez zastrzeżeń polubiła do głębi serc polską pieśń ludową, jako skarbnicę melodii i nastroju.

Wybór pieśni będzie decydujący o rezultacie naszej pracy — powiedzmy szczerze — pracy nad obroną granic Polski w duszy dziecka. Wybór nie jest rzeczą łatwą ani małą, bo wielkie wymagania stawiać będziemy pieśni, którą uznamy za godną i właściwą.

Pieśń taka towarzyszyć ma dziecku w podświadomości, wszystkim jego poczynaniom, w pracy, zabawie i wypoczynku musi być:

1. rdzennie polska pod względem tekstu i melodii;
2. tematyką musi być dostosowana do świata przeżyć dziecka, musi rozwijać jego polski światopogląd i polskie prawo do morza, ziemi i szacunku wśród rodziny wielkich narodów;
3. piosenka powinna być stosunkowo łatwa do przyswojenia sobie, żeby bez wewnętrznego oporu przenikała do podświadomości i pozostała w niej na długo — i wreszcie
4. piosenka musi być piękna.

Ten warunek, chociaż podałam na końcu, zawiera wszystkie inne, bo piosenka piękna jest łatwiejsza i trwalsza i lepiej się zrasta z duszą polskiego dziecka.

Nauczanie tej piosenki, metodyczna strona, będzie w dziedzinie repolonizacji sprawą drugoplanową. Podstawą i najtrudniejszą pracą sumiennego nauczyciela będzie dobór pieśni, staranne planowanie rocznego materiału naukowego — z uwzględnieniem różnych kataklizmów szkolnych w postaci nagłych uroczystości.

Tu pozwolę sobie na małą dygresję od głównego nurtu naszego tematu i wtrącę kilka uwag zgryźliwej, starszej koleżanki, co to zawsze wszystko chce wiedzieć lepiej. —

Otóż mam wrażenie, że zanim będziemy mogli pochwalić się wielkimi wynikami — to w ciągu roku dziennik lekcyjny będzie niezbitym dowodem, rzetelnego stosunku do sprawy wychowania przez pieśń. Będzie dowodem, że zdajemy sobie sprawę z wagi zagadnienia i z poczucia odpowiedzialności za wynik.

Dobrze rozplanowany materiał uchroni nas też od niebezpieczeństwa zaskoczenia. Nigdy nie staniemy przed drzwiami klasy z panicznym pytaniem w ostatniej chwili — co ja im dam dzisiaj? — Nie miałam naprawdę ani chwili czasu, żeby sobie coś obmyśleć. —

I w popłochu, nagleni dzwonkiem i szaleństwami klasy, albo nie daj Boże wizytację — która siedzi w kancelarii dyrekcji — chwytamy z usłużnej, a zdradliwej pamięci pierwszą, ale wcale nie najlepszą piosenkę, która wcale nie pasuje ani do naszego rozkładu materiału naukowego, ani do poziomu klasy, ani do korelacji. Stracona lekcja. Czas miniony nie wróci. Czas X dzieci — 50 kilka.

Znam takie nastroje bo pisałam kilkaset takich rozkładów materiału i wiem, że dobre, drobiazgowe rozplanowanie piosenek nadawało nieocenione usługi. A przeciwnie program tzw. ramowy — powiedzmy po prostu — puste ramy i lekkomyślna, niebezpieczna notatka np. „na kwiecień piosenki o wiośnie" mogą się stać przyczyną niejednej zmarnowanej godziny i co gorsza — niepotrzebnej tremy i popsutej opinii u przełożonych władz. Zamiast tych piosenek o wiośnie brzęczą człowiekowi koło uszu albo Hu hu he! — albo na łyżewkach w dal, albo wakacje to rzecz miła i kolędy. Tylko nic o wiośnie. Jak na złość. Znam takie nastroje i mówię — bom smutny i sam pełen winy.

Trudno mieć logiczny plan pracy w każdej godzinie dnia i miesiąca w nieomylnej pamięci. Przy naszych codziennych troskach życia i wykształcenia pozaszkolnego — trudno się nawet dziwić znękanej wojną pamięci, że płata nam takie figle.

Możemy sobie jedynie pomóc sami dokładnym rozkładem materiału i to koniecznie z tytułami piosenek. A wtedy swój głos w zgodnym chórze wychowania wyśpiewamy bez omyłki.

Dalszym czynnikiem repolonizacji przez muzykę będzie audycja. Słusznie powiedział już Wielki ks. Konstanty, że utwory Chopina to są dzieła ukryte w kwiatach. Znaczenie ich zarówno repolonizacyjne jako odczynnika przeciwko zakorzenionej już trochę propagandzie muzyki kulturvolku jest niezmierne. Wpływ wychowawczy daje się zauważyć z godziny na godzinę, obserwując wejście i wyjście słuchaczów z sali koncertowej. Żeby żywot takiej audycji uczynić trwalszym w duszy młodzieży, należy wykorzystywać te przeżycia jako tematy do wypracowań i omawiać koniecznie. Do tego w pierwszym rzędzie powołany jest nauczyciel śpiewu i dlatego na audycjach on przede wszystkim być powinien bezwzględnie. Jakże może spełnić rolę kierownika muzycznego wychowania, jeżeli nie będzie wiedział co się na audycji działo. — Dezyderat należy specjalnie podkreślić w układaniu planu zajęć własnych w szkole. Jeżeli ma lekcje w innej klasie w tej godzinie — musi zamienić się z matematykiem czy geografem — ale na audycji szkolnej musi być koniecznie. Program audycyj opracowany jest w ten sposób, aby dać poznać młodzieży przede wszystkim utwory kompozytorów polskich w dobrym wykonaniu, jakich by może nigdy nie miało sposobności usłyszeć.

Co do ceny audycyj — to trzeba tę rzecz ujmować, że jest to zbiorowa lekcja dodatkowa do całokształtu wychowania szkolnego i jako taka jest dla wszystkich obowiązująca, a że jest płatna — to dlatego, że ci nauczyciele nie otrzymują stałej pensji miesięcznej państwowej i pobierają ją każdorazowo od dzieci, na zarzut dzieci (i nie dzieci) że to za droga lekcja, że powinna być darmo — jest odpowiedź, że żaden szewc kilkuset dzieciom darmo butów nie podzeluje. Dlaczego ma to robić artysta, który wiele godzin musi studiować, aby dojść do takiej biegłości palców, by zadowoliła słuchaczy, a potem bezustannie musi ćwiczyć ręce czy głos, żeby się utrzymać na takim poziomie. Kilka dni zaniedbania wielogodzinnych ćwiczeń paraliżują ręce i uniemożliwiają występy publiczne. Artysta nie może liczyć samych godzin występu, bo odegranie walca Chopina trwa minutę, a artystyczne opracowanie go techniczne wymaga kilkudziesięciu godzin twardej, fizycznej pracy.

Młodzież w zetknięciu z artystycznym rzemiosłem występujących nabiera szacunku dla artyzmu i poznaje twardy trud ich pracy. Liczne listy młodzieży świadczą o budzącym się zainteresowaniu sprawami wyższego rzędu niż szaber, dary UNRRA, mistrz wagi piórkowej czy też kancerowany znaczek pocztowy z Guadelupy. A że sprawy te mają polską wymowę, rytm i nastrój — tym łatwiej osiadają w duszy młodzieży i utrwalają w jej sercach niczym nienaruszone granice Polski.

Wreszcie ostatnie zagadnienie najłatwiej zrozumiałe i dziś dyskutowane na wszystkich zjazdach i konferencjach to to,— że my tu na Wybrzeżu mamy stworzyć morskie granice Rzeczypospolitej w sercach i umysłach młodzieży. Myślenie morskie obce było naszemu narodowi osiadłemu o setki kilometrów od morza, ale przetasowała nas historia, mamy obowiązek być nie tylko mieszkańcami tej pogranicznej ziemi, lecz bezwzględnie jej pełnowartościowymi obywatelami. Niech matematycy obliczają zyski gospodarcze płynące z portów, dróg wodnych i krajów zamorskich. Niech geograf wskaże nowe drogi ekspansji, biolog życie dna morskiego, malarz — kolorystykę i piękno tego żywiołu. My muzycy musimy wyczarować w duszy niedawnych szczurów lądowych miłość morza zaklętą w pieśni o morzu. Jest wiele nastrojowych pieśni o morzu Słońskiego, są zbiorki pieśni kaszubskich Kamińskiego, Hławiczki, i wreszcie sami możemy zbierać ginące bezpowrotnię pieśni mazurskie i kaszubskie, w których jak w zwierciadle odbija się żywy, codzienny, niemal poufały stosunek do morza. Patos już nas nie bawi, wolimy się zżyć z morzem, być z nim na ty i śpiewać marynarskie portowe piosenki o beztroskim życiu i o wielkim bohaterstwie z równym zainteresowaniem jak o racławickich kosach. Młodzież czuje potrzebę serca, wypowiedzenia się w pieśni, czuje brak śpiewanego języka, a obowiązkiem naszym jest dać młodzieży zeń taką możność wypowiadania swych uczuć, bo to jest najpiękniejszy wyraz uczuć i ta właśnie treść, o jaką nam chodzi od początku — polska pieśń, a w niej wyraz uczuć wierności sprawie morskiej, a więc tym samym i polskiej sprawie na śmierć i życie. —

To jest celem naszym i jeżeli zdobędziemy dusze młodzieży nam powierzonej i nadamy jej taki właśnie nurt i taki rytm bicia serc to dobrze spełniliśmy swój obowiązek.

Zofia Meisner

Instruktorka śpiewu i muzyki w Kuratorium Okręgu Szkolnego Gdańskiego

Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych

Oddział Gdański, Sopot, skrytka pocztowa Nr 15, ul. Dr Ceynowy 12 — P. K. O. Gdynia XI-4269

polecają własne wydawnictwa:

a) Podręczniki:

Język polski:

zł

Falski M. — Elementarz dla szkół miejskich . . . . 20,—
,, — Elementarz dla szkół wiejskich . . . . 20,—
,, — 6 zeszytów zadań elementarzowych dla szkół miejskich 18,—
,, — 6 zeszytów zadań elementarzowych dla szkół wiejskich 18,—
,, — Wskazówki metod. do elementarza dla szkół miejskich 21,—
,, — Wskazówki metod. do elementarza dla szkół wiejskich 21,—
,, — Uwagi metodyczne do zadań elementarzowych dla szkół miejskich i dla szkół wiejskich . . . . 14,—

Baczyńska S., Kowalczewska A., Woyciechowska H. — Wśród dzieci. Czytanki dla II kl. szkół powszechnych . . . . . 35,—

Rytlowa J., Piorunowa A., Lewandowski Z. — Wspólnymi siłami. Czytanki dla III kl. szkół powszechnych . . . . 45,—

Broniewska J. — W nowej szkole. Czytanki dla IV kl. szkół powsz. 40,—

Ferencowa Z., Lausz K., Staszewski K. — O świecie. Czytanki dla V kl. szkół powszechnych . . . . 60,—

Szipper H., Wojeński T. — Ku lepszej przyszłości. Czytanki polskie dla starszej młodzieży szkół powszechnych (kl. VI i VII) oraz I gimn. i kursów dla dorosłych (II wyd.) . 48,—

Rytlowa J. — Nauka pisania. Ćwiczenia ortograficzne dla III kl. szkół powszechnych . . . . 22,—
,, — Nauka pisania. Ćwiczenia ortograficzne dla IV kl. szkół powszechnych . . . . 25,—
,, — Nauka pisania. Ćwiczenia ortograficzne dla V kl. szkół powszechnych . . . . 30,—

Dancewiczowa J. — Ćwiczenia i wiadomości gramatyczne dla V kl. szkół powszechnych . . . . 18,—

Kasztelowicz S., Madeja J. — Mówimy po polsku. Ćwiczenia w poprawnym używaniu języka polskiego . . . . . 50,—

Wieczorkiewicz B. — Mały słownik ortograficzny . . . . . . 37,—

Matematyka:

Rusiecki A. M., Zarzecki A., Chwiałkowski Z., Schayer W. — Arytmetyka dla I kl. szkół powszechnych . . . . . 15,—

Rusiecki A. M., Zarzecki A., Chwiałkowski Z., Schayer W. — Arytmetyka dla II kl. szkół powszechnych . . . . . 18,—

Rusiecki A. M., Zarzecki A., Chwiałkowski Z., Schayer W. — Arytmetyka dla III kl. szkół powszechnych . . . . . 25,—

Kulczycki S., Straszewicz S. — Geometria dla VI i VII klasy szkół powszechnych . . . . 50,—

Historia:

Przeworska J. — Życie ludzi w dawnych wiekach. Podręcznik historii dla III kl. szkół powszechnych . . . . 30,—

Podkowińska Z. — Człowiek w czasach przedhistorycznych. Książka pomocnicza dla nauczycieli historii w III kl. szk. pow. 70,—

Przyroda:

Nusbaum-Hilarowicz J. — Podręcznik zoologii dla VII kl. szkół pow. 70,—

Forelle E., Raabe H. — Biologia dla IV kl. gimn. ogólnokształcącego 75,—

Geografia i przyroda:

Wuttke G., Zalewska Z. — Poznaj swój kraj. Podręcznik przyrody i geografii dla III kl. szkół powszechnych . . . . 45,—

Języki obce:

Cieślińska O., Nieniewska H. — Parlons Francais. Podręcznik języka francuskiego. Pierwszy rok nauki . . . . 40,—

b) Biblioteka popularno-naukowa:

Fleszarowa R. — Co opowiadają o sobie ziarnka piasku. Czytanka dla niższych klas szkół powszechnych . . . . 10,—
,, — Historia ziarnka piasku. Czytanka dla wyższych klas szkół powszechnych . . . . 8,—

Michajłow W. — Jak powstało życie na ziemi. Czytanka dla wyższych klas szkół powszechnych . . . . 8,—

Juraszkówna H. — O ziołach leczniczych. Czytanka dla wyższych klas szkół powszechnych . . . . 24,—

Dobrowolski A. B. — Najpiękniejsze klejnoty natury. Czytanka dla wyższych klas szkół powszechnych . . . . . . 26,—

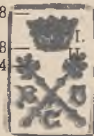
Knauff Stanisław — Wojna zaczęła się w Gdańsku . . . . 22,—

c) Biblioteczka nauczyciela demokraty:

Dr Zanna Kormanowa — Reforma szkolnictwa w Anglii i we Francji 28,—

Czesław Wycech — Podstawowe zagadnienia pracy społeczno-wychowawczej szkół . . . . 18,—

Pamięci Witolda Wyspiańskiego, 4. X. 1886 — 30. XI. 1945 . . . 24,—



d) Wydawnictwa Ministerstwa Oświaty: zł

Plany godzin i materiały programowe na rok szkolny 1945-46 dla szkół powsz. i I kl. gimn. ogólnokształcących (III nakł.) 22,—

Państwowe Komisje Weryfikacyjno-Kwalifikacyjne . . . . . . 10,—

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Oświaty 1—8 . . . . 135,—
,, ,, ,, ,, nr 1/46 . . . . . . 18,—
,, ,, ,, ,, nr 2/46 . . . . . . 26,—

,,Nowa Szkoła'', miesięcznik Ministerstwa Oświaty, poświęcony sprawom szkolnictwa, nr 1—8 . . . . 92,—

,,Nowa Szkoła'' nr 1—2/46 r. (styczeń — luty) . . . . . . 25,—
,, ,, nr 3/46 r. (marzec) . . . . 20,—

e) Wydawnictwa pomocnicze:

Mapki konturowe: Afryka, Ameryka Płd., Ameryka Płn., Azja, Australia, Europa, Półkula Zach. i Półkula Wschodnia po 2,—

Mapa świata (podwójna) . . . . 5,—

f) Różne:

Księga Pamiątkowa Ogólnopolskiego Zjazdu Oświatowego w Łodzi 18—22 czerwca 1945 r. . . . . 95,—
,, ,, ,, ,, (na lepszym papierze) 150,—

Grycz J. i Borkowski Wł. — Skrócone przepisy katalogowania alfabet. 64,—

W DRUKU:

a) Język polski:

,,Nie rzucim ziemi'', czytanka dla kursów dla dorosłych na Ziemiach Odzyskanych . . . .

b) Geografia i przyroda:

Kołodziejczyk — Botanika dla VI kl. szkół powszechnych . .

Wuttke G., Zalewska Z. — Poznaj swój kraj. Podręcznik geografii i przyrody dla IV kl. szkół powszechnych. . . . .

c) Języki obce:

Cieślińska O., Nieniewska H. — Le Francais travaille. Podręcznik języka francuskiego. Drugi rok nauki. . . . . .

Cieślińska O., Nieniewska H. — Aux quatre coins de la France. Podręcznik języka francuskiego. Trzeci rok nauki. . .

Grzebieniowski T. — Podręcznik jęz. angielskiego na I rok nauczania.

Jastroch K. — Readings about England and America. Podręcznik języka angielskiego dla IV kl. gimn. i I kl. liceum.

Jastroch K. — Life and Work in England and America. Podręcznik języka angielskiego dla II i III kl. liceum. . . . .

Sowietkin. — Uczebnik russkawo jazyka dla wzrosłych. . . . .

d) Matematyka:

Rusiecki A., Zarzecki Z., Schayer W. — Arytm. dla IV kl. szk. powsz.

Weryha A. — Geometria dla VI kl. szkół powszechnych. . . .

Iwaszkiewicz B. — Algebra dla VII kl. szkół powszechnych. . . .

e) Fizyka:

Bąkowski S. — Fizyka dla I kl. liceum pedagogicznego. . . . .

f) Geologia:

Samsonowicz J. — Geologia z początkami mineralogii. Podręcznik dla VIII kl. szkoły jednolitej. . . . . . .

g) Szkolnictwo zawodowe:

Sosiński R. — ,,Podstawy elektrotechniki''. . . . .

Czerwiński W. — ,,Poradnik metalowca''. . . . .

Hensel G. i Kowalski St. — ,,Podstawy elektrotechniki''. . . . . .

h) Biblioteka popularno-naukowa:

Szczawińska M. — Woda w przyrodzie i życiu człowieka. Czytanka dla niższych klas szkół powszechnych. . . . . .

Michajłow W. — Rozwój świata organicznego. Czytanka dla wyższych klas szkół powszechnych. . . . . . .

Przeworska J. — Kolorowe dzieci. . . . .

Dobrowolski A. B. — Męczennicy polarni. Czytanka dla wyższych klas szkół powszechnych. . . . .

Górski K. — Krótkie dzieje Prus Wschodnich. Czytanka dla wyższych klas szkół powszechnych. . . . .

Kurkiewicz Wł., Olszewski W., Tatomir A. — Odbudowa Państwa Polskiego w latach 1944/45. . . . .

Druki administracji szkolnej:

I. Wyprodukowane — 124 pozycje.
II. W druku — 35 pozycji.

Warunki umieszczania ogłoszeń: Cała strona zł. 1.000,—, pół strony zł. 600,—, ćwierć strony zł 350,—, jedna dziesiąta strony zł 150,—. Drobne po zł. 3,— za wyraz lub jego miejsce. Ogłoszenia umieszcza się tylko po zapłaceniu z góry przypadającej należności. Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Redakcja: Kuratorium Okręgu Szkolnego Gdańskiego, Sopot, ul. Grunwaldzka 31, tel. 519-27.
Administracja: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Oddział Gdański, Sopot, ul. Dr. Ceynowy 12.
Konto PKO Gdynia XI 4281. (Tylko dla wpłat na Dziennik Urzęd. K. O. S.).

Z polecenia Kuratorium O. S. G. wykonały Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Oddział Gdański w Sopocie.

Tłoczono w. Drukarni Nr 8 Spółdzielni Wydawniczej ,,Czytelnik'', Gdynia, ul. Mściwoja nr 7, tel. 26-239. W-01615